Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувла 1923 шера деиз • ШИНАРА 8 июль, 1975 шо. • № [illegible] • Мах 2 кеп.

КПСС XXV СЪЕЗДА—ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ

ГРУППОВОЙ ХЬИСАПЕ

Дешара денте хуьтагІе ялат [illegible] Грозненски района «Грозненский» журнай совхозе [illegible] делелара. Ростовски области комбайнера Социалистически Къахьегама Турпала Бочкарев Николайа тІахьехам хьал а лоацаш групповой хьисапе ялат чуэнак ба [illegible] механизатораш.

ХІара звенохь 3—4 йолаш дийнахьа совхоза кхиника пре[illegible] 27 комбайн.

Хьалхара моттиг [illegible] социалистически яхь [illegible] механизаторийн. Ялат чуэде доладеьча хьалхара деношка а хьалхара моттиг [illegible] ка деш хьайоагІа Коммунист Амидалов Николай, комсомолец Амерханов Ахьъад, парте боаца Проценко Николай, Бикетов Григорий юкъе вола звеньяш. Дешархой производственни бригадай членаш болча цу шоай нтуралашца гибелгало яьча деиз боад къовлабаллалца болх беш ба [illegible].

Горох хьокхача хеса а кьи[illegible] къахьийтар цар. Ден норма 5,4 гектар хьакха езача 20 гектар хьокхае. Иштта комбайно дийнахьа буса 83 гектар тІара ялат хьакхар. Ишта норма я. 1030 гектара тІара ерриге горох хьекха то[illegible] хьалха хьекхар цхьа [illegible] механизатораша. Из [illegible] а къахьегама оасарле [illegible] йолаш цу норма дейнахьа еш болх бу комбайнераша.

Боах ккай тІа мукх чуэцаш ба. Комбайнераша Ужуков Оалхазара, Деркизанов Нурде, Мандиев Моалала дукха тІехкхоачашъю ден нормаш. Бериге алІабийнача 4700 гектар мукхах 2500 гектар чуйнцаб. Ялат дІаувзача шоай ден нормаш тІехкхоачашъю шофераша Дакаев ВахІида, Кагерманов Сулимана цар [illegible]

[illegible]

Л. РУДСКИЙ.

Шаьрача моттигашка санна доаш. хьалча хьалабха гу-разьа дийна ялатаца чуэшаш ба Сунженски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза механизатораш. Укх шера цар чуда деза дероагІа ялат 700 гектар гаогга да. Хьакхари ардари къаьст-къаьста болаш хІанзе 250 гектара тІара ялат чуйбаа баьнаб комбайнераш Базгиев Бахьаудин, Балаев Махмат, Евлоев Аюк, Хасиев Мухьмад-Гирей.

Ялат хьакхаьен шІенеи чу-иища декхара яьржача социалистически яхье хьалха латт комбайнераш Базгиев Бахьаудини Евлоев Аюки. Балха цхьанакха а хьовлаш ца хулийташ дика лелаю цар шоай комбайнаш. Царах хІоранна колхозхошка лорхІаш сий деш сий во. Масала, Базгиев Бахьаудина къахьегам вай правительствоа белгалбаьккхаб Ленински юбилейни медаль яларца. Из хьинав колхозхой Ерриссопа кхоалагІча съезда делегат. Иштта йокха балха опыт йолаш ба вож комбайнераш а. Дийнахьарча нормагІа 14 гектар йолча, хІора комбайнеро 35—37 гектара тІара ялат чуэш. ХІьата хьуэхаш но хиппабеш. Юкъера лаьрхІача хІора гектара тІара 26—27 центнер ялат чуэш цига. Деррига ялат балха 8—10 дийнахьа чуйна дакеха доргІ колхозхоша.

СУРТА ТІА: ялат хьалъэцаш сардача дика къахьег комбайнера Хасиев Махьмад-Гирей. Цуи комбайна бункер чура ялат дІадахьа веним шофер Миготмаев Іийса.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОРХІАБУ

КПСС XXV съезда сийлепца иакъабахара доккхий социалистически декхараш тІакйцаб Грозненски электромеханически завода коллективо. Пхешера план 7 ноябре укх шера аннаш 25 декабре кхоачашъе лаьрхІад цо. Цу даькъе шера социалистически яхь йоаржаьй цехий, участкай, смений болхлоша. Яхьо кердача къахьегама толамашка кхуэл завода коллектив. Продукцена реализаци яра ах шера план 107,6 процент кхоачаш а еш, планагІа лаьрхІачул совгІа но маьхала яьккхай 232 эзар [illegible]

[illegible]

пов Иван, кхы дукха барам а. Юкъера лаьрхІача хІара сменагІа цаІ-ах норма кхоачашъю цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

***

Къаьстта дика къахьег пятилетка тІехкхьарча шера «Грознефть» объединене Ташкалински автотранспортни контора коллектив. КПСС XXV съезда сийленца накъабахара хьинар [illegible]

[illegible]

чашъяьй автотранспортни контора водителаша. Планал соатІа пачахьалкхена 60 эзар сом пайда баьб цар.

Социалистически яхье хьалха а латташ къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я А. А. Гиреев керте латтача № 2 болча автоколонна [illegible]

[illegible]

О. ИСМАИЛОВ, «Грознефть» объединене Ташкалински автотранспортни контора директор.

***

КПСС XXV съезда Ерригсоюзни машинашта [illegible]

дика къахьегама толамаш доах. Халкъа боахама мухьаш дІа-юха даьвара ах шера план хапаа оаи ди хьалха кхоачашъяьй. Укх шера дІа-юха йиграй 1400 беза мукь тІабола поезд, царна планал совгІа дІа-хьа бихьаб 650 эзар тонн мукхь. ХІьата тепловозийкаша ах шера кходаьл 300 тонн дизельни доагор.

Къаьстта дика къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латт машинисташ, наставникаш Сальный Владимира Конко Николайи керте латта бригадаш. Цар яхье хьовса [illegible]

Г. АНОХОВ.

В. БРАНДТ ЛЕНИНГРАДЕ

ЛЕНИНГРАД. 5 июль. (ТАСС). Шой совеццо укхаза кхаьчад Германе социал-демократически парте председатель В. Брандт. Из венав вай мехка КПСС ЦК Генеральни секретаре лоакъоста Л. И. Брежнева лайха.

Московски вокзале кушна накъавбьхкабар КПСС ЦК Политбюро членаша кандидат КПСС Ленински обкома хьалхара секретарь Г. В. Романов, областен городен хьбола хулакахой.

Цу дийнахьа хилар Г. В. Романова В. Брандтина вІашагІкхетар.

Смольне В. Брандти цкъна уллув бьнна баьхха нахи хьежар актови залага, В. И. Ленина балда кабинетага, цІенга-музейга.

Писаревски мемориальни кашмашка хьавио цхьак минута йист да хулаш латташ Ленинград турпала лораеш байнарий сийлеш уж дага а лийцар. Нана-Дайхен монумента юхе венок йиллар цо. Мемориала Дахи йоагача цІера юхе Ленинградски гарнизона бІухой сийлен ха оттадир.

США СЕНАТОРАШ ДІАБАХАР

ЛЕНИНГРАД. 5 июль (ТАСС корр.). США сената делегаци вай мехка баьхка кхийсар США сенатори группа [illegible]

[illegible]

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН»: кийчон тІеххьара денош

— Хьоштбоича [illegible] кийчо тхо, ма-дарра аьлча, ба хьацаш. — аьлар сога ЭПАС программагІа эгтара хьалхара советски экипажа командира полковника Леонов Алексея. — Комплексни тренаже тІеххьара тренировка яьнаб, юхе бнса тохкам баь баьннаб медикаш экипажашта. Лоацца аьча, ер хІанза алачагІа лел, цхьабакъда наькъ баьха беза ха гаога ме кхоач гІулахаш сихагІа хул.

«Союз» — «Аполлон» экспериментальни наькъ баьна балха оелара хІаьта хийтта кхо шу тІехьашахьа дасца. Цу кхе́ра кийче а ях хьаьй тайп-тайпарча межний космически кемашка орбите вІашагІкхета йиш хулийташ йола керда технически средстваш, модернизировани «Союза» наькъа-конструкторски тохкамаш даьд. управлене центрий персоналаша тренировкаш яьй, хІьата шитта космонавташ — юкъерчал лоацаш ЭПАС шоачашъеръярааш кийчбаьб, цар английски мотт Іомабаьб. Из тІеххьара гІулакх цхо шу хьалхагІа оттаяь хиннача цхьана тап из луча тайп-тайпарча хІамаь сиска тІа керттерча пунктех цаІ лоархІам дар. Моллаг1ча аулитореща хьахинна Леонов инглийски меттала хийцна хьамаьл деш хилаш теркалдича, мотт Іомабара проблема я къоастаьь яьлаь.

Леоновцен цхи боттин керанаша Кубасов Валерейен Москва юкхоча Звездни городоке космонавтов кабинете вІашагІкхийтав тхо. ХІаьз наькъа дика цхьа кІира мара ца дисаца хано. теттвав дика кхетавон довча баьхаьех къаьстта режим йолаш бах космонавтн. Карантин-м яц из. цхьабакъда цхьадолча лаьха дІа-юха леле мукъа боа-ла яц бу.

Ае ехаш я. Цу гІулакхо белгалдаьра тамагІа дитадоацаш-тем цхьаьна нукъ бара еча кийчон тІа?

— Уж баьхадонаш тІагІоллара мара яц. Кийчон программа чулоацам дукха хІама ца эшаш цхьатаира ба. Цо чулоаш тІахьожама цхьатарра разделаши тайпаша, цкъа система. Лоацца аьча, советски космонавташи американски астронавташи кийчбаров системе кхы белгалъяьнна башхаломаш сона кораяхІад. Цу тІа а сиэпта программаш практике оагІув вІашин дага а юлаш оттаяь а я. Цхьан цхьанагІа болх беш хинвад тхо. хІама методикашкара цхьайолча башхаломаша повкьарле ер ма йий аьнна кхераш а дацар.

— ВІашагІа дувзаденначул тІехьагІа алхха Іалма тохкамаш деш мара шо хургдоацначе ха дезаш ма дий?

— Иа баьхьа, орбите уйн вІашагІкхетар белгалдахархьоанга оаха, — йоах Кубасов Валере. — Нагахьа санна [illegible] йоа мегагйолаш ене а, дІачу-хьачу хьоашагІа дакъ ца шу оттаде йиш хургйолаш кийтьяь а «Союза» орбитальни модуль. Дунен хелкъанта юкъе эттара хьалхе вІашагІа дувзадалара хьакъехьоча документа кулгаш яздергда оаха, йиш гуургйолча сувенираш дІахьа здарлъ, цхьана массехи телепередача ерса, белгала аьнна американски телезрителеца оаха дувзаргда Советски Союза хьакъехьа, доалж доалчи гучадаьнна сакъердаме дика хІамаш гойтаргда. Программа цу даькъа хьакъехьа ма-дарра доврда шоана наькъ беш тхо делача хана.

— ШолагІча советски экипажа — Филипченко Анатолеи Рукавишников Николаеи оагІонгахьара «низ»-м холаш шоана? Уж сигала а баха, шо [illegible]

[illegible]

Алексей ГОРОХОВ, АПН специальни корреспондент.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ

ЮРТАШКАРЧА ИНТЕЛЛИГЕНЦЕ—ХАДДАНЗА СОВЕТИЙ ТЕРКО

[illegible]

В. ЕЛИЗАРОВА сурт. Ю. ЮСУПОВА текст.

(Нестеделлар 2-ча оагІо тІа).

АГИТАТОР — СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ ВӀАШТӀЕХЬЙОАХАР

Шелковской районе, республикерчу дукхачу кхечу районашкахь санна, хьалхинчу шерашкахь хилар тьехьекхаза кертерчу лоархӀаме дар агитаци лакхарчу бухаза болаш, кха болаш, декхар кхочушдаран тӀаьозамь, тӀагӀорташ, тӀамаш хилар а долаш болу нехаца бера политически балха система.

Цу система лоархӀамегӀара мехь — нахаца воздействи ярa системе йӀаьхйинчу арсеналах пайда эцаш йолу агитколлективаш. Районе хаддаза болх беш я 21 агитколлектив.

Юртанашкарчу бӀаьш агитаторашта юкъе дукхагӀа борш юкъера лакхара образовани йолу болхлой ба. Уж ба дикагӀболу производственникаш, специалисташ, культпросветболхлой, юкъерчу звеной кулгалхой, хоза дош долаш, дег чу дужаш къамаьл де хоуш болу кхи тайпа болхлой.

ИйслагӀа пятилетка чакхйолчу шера ялаташ чуэца кийчлучу хана партийни организацеша агитколлективаш уьш тӀеозайно къахьегачу коллективан, беригара лаьтта лелаерий дегаш эйдаш уж-кхотабени долчу дукхачу дикачу гӀуллакхаштен мероприятиштен. Цу дакъе керттера теркам тӀабахийтар ялаташ кхедерех хӀагане лелаечу яхьа — из яьлкхачу хьалха латтачу механизаторий «Красный пахарь» яхачу колхозерчу М. И. Ерохинан Н. И. Ерохинен, «Коминтерн» яхачу колхозерчу Л. С. Нутаеван, кхьчао дӀайолаьлчу почингӀа. ТӀе дукхачу механизаторашта цӀаьккха йиллургйолаш дег чу йийшар хоза кийчлуча культурай цӀеной, клубни сцена тӀа а бувлаш юртахошта хьалхацка ялаташ чуэцара шоаш тӀаийца декхараш дийца микуташ. Уж дег тӀара даьхьала бувцар пионераша, колхозийн совхозийн ветеранаша, тӀома ветеранаша, художественни самодеятельносте дакъа лоцараша.

Декханийн ньаьлха дешаш, цео лакха хьокхамаш цу сийдача, тешам луш долчу хьасташке наха, доттагӀашта буэш болу баккха дуа санна деказ. Ялаташ чуэца доладенначу юкъе лена цига къахьегаллой балха хьинар кӀау — къахьегама сийрале лакха йолаш къахьегара хиланза даргдоаца хьал. Ялаташ чуэца болхараш накъабохарон хьавкъама цӀейн десрон бокха политически, экономически, психологически пайда ду, шоай профессех доклад дийт ялаташ чуэцарашка. лакхбу коллективашен боригача юотарча нахан хьалхацкера цао белхтокхом.

ВӀалла шеко а йоцаш, ӀаьалутӀе пайдаьа. ЧӀоагӀа эшаш йолу цкаца беча балха форма а ю. Яхьа хьинар хаддаза хьаллоаттадар, ялаташ чуэцача хьалха латтарийн новаторийн дикагӀа йолу опыт шорагӀа йоржайн массе кетте юкъекхахьарн дукха оаха ялаташ чуэцара саготагӀа долча деношка агитаторий деррига хиаш оацагӀдаьхар. ХӀаьта цу гӀуллакха доккха повкъостал хул хан-хенахьа балха итогаш ярах. ялаташ чуэцара леламах лаьна каст-кастел оаьлан хоамаш деох. 1974 шерен укх шерен ялаташ чуэцача хана агитколлективаш саьцагӀйоацаш бокъона йолу денале оранаш шоаш хилаз хьахьекхал хӀана колхозен совхозен вӀашагӀъеххкача информаце штабаша, райкоме болх беш йолча районин штабо. Цу тайпача штабашта юкъе хуьа бухгалтере болхлой, учетчикаш, культпросветболхлой. ЦӀаьмма кулгалдеш массана я парткома а партбюро членаш хул.

ӀуйрейнавӀх сахьат пашта-ча хане информаце штабе йоагӀа селаш баьча балхах хьахиннарай хьакъехьноа сведенеш. Уж цу сахьате цхьалха яхе, нийс а йийя, къоастабу яхье котбаьшнараш. Бюллетенаш машинкаца кепа а техе, цу сахьате агитаторашта дӀадоьхийт.

Колхозера а совхозера сведенеш информаце районин штабе йолх, хӀаьта цигара цу сахьате боахаме юхайоагӀа встречни факташи информаци, ялаташ чуэцача лелаеча районин яхьах дола хоамаш. Из бахьан долаш моттигера агитаторш. районера гӀуллакхаш малагӀча хьал тӀа да а хайя, шоаш ма кхоабу сиха кхашкен хьатташкен болх керда, нийса, сакъердаме информаци а нийце.

Тха дукхача агитаторий тӀах аьна лелао практика ялаташ чуэцарашa къоабалъеш я. Дукха ха йоашаш це къамаьл деш «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера М. И. Ерохина аьлара: «ГӀуллакха цам бай хоттамо садуаш, машин а дика вӀаштӀехьа йоашаш моттигаш нийслу. Цу уйлашо. болх беш хугеакх массава а ьына хеталу. Цигача яй хьекхочу тха агитатор К. Коркина, хоам бу цо. Я. А. Великородне 52 а кхы дукхагӀа а гектар ялат хьокх. деккарашка лаьрхӀача 50 гектара меттел эьле. ХӀаьта со, опыт йолу комбайнер, цул тӀехьа ваьла. Цигача гоамил йоацаш балха эгӀаз а ахе, дог уоаст ТӀаккха, хьайна ма-хой хьона комбайн а дикагӀа дела».

Политически информаце боконца йолу гоазанч. ялаташ чуэцара кхоача прогрессивни хӀемаьнта хаддаза нах дух тӀа боахаш йолу пропагандист ше хилар хьахьекхат Агафоновна Лидия Ивановнас. Ново-Щедринскерча хауба заведующе, массаза а агитколлектива кулгалхо йолаш хьайоагӀачо. Геттара ӀуйрейнахьаьӀмай хул из «Коминтерн» яхача колхоза правлене керттера специалисташа, отрядий начальникашка къамаьл дар, царгара хоамаш хьанар, селхан шийна леденнараш вӀафи ниислар хуьхе. Цул тӀехьагӀа агитаторш болча йола: цхьана нага а буаьлаш архкец «молния», «боевой листокаш», уж а нийце кхашка болх цах болча. ХӀаьта саррахкьа юха а клубе гуллу агитколлективаш членаш, ялаташ чуэцаш боахараша кхоаца дукха павголочча уйла ю. хьалха латтараш дикагӀа мишта хоастаберргба хьож.

Районе боазаш болча массо-политически балха энтузиасташта юкъе цӀи якха метаргйолаш я Семененко Светлана Сергеевна а — Менжинске цӀеритгӀча колхоза экономист — колхоза агитатор, парте йолар. Накха гӀуллакха массаза а оерагӀйоалаш болче цо цхьан минути а сатем боацаш къахьегелаташ чуэца сихденнача деношка. Ялаташ чуэцаш боахараша къоабалдеш тӀаш колхозе а районе а ялат чуэцара яхьажача яхье леламах лаьна цо ю дег чу юкъцаш йоле беседаш. Хьай тӀаоча стане хьапт долаш саг я из: котбаьшнарашта цӀе байлахьнагаш. даькъала бувцаш письмош тел.

Из массаза а каха юкъе хул, ялат чуэцача леле гӀуллакхаш нуи се ца кхуьш хилаш. Укх тӀехьарча хана тӀа-тӀа дукхагӀа къоабалбеш ба тханига агитаторий, наставникий болх. Опытни агитаторша — дукхагӀа даькъе коммунисташа производстве хьалха латтарех болча механизаторша шефство лелао къоначу трактористашен комбайнерашен. шоай профессиональни опыт массо-политически балха гоазала дӀаӀомаю царна. Кердадараш хьалхоашарай коллективистай дика гӀуллакхаш хьех. Иштта дика воспитателаш шоаш хилар хьахьекхад «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера Н. И. Ерохина, «Коминтерн» яхача колхозерча комбайнера Л. С. Нутаева, юрта боахамерча кхьча кадрова болхлоьша.

Ялаташ чуэцача деношка агитаторий балха керттера моттиг — кхай тӀара стен. Цига хьтте болашегӀа ца социалистически яхьа итогаш вӀаша кийсьелген дӀайоазйетиген Ӏалашдеш йола гойтара агитаци массанкха бӀаргагургйолта моттe дӀанийсьеш. Ялаташ чуэцаш боахараша лоашнача цена селеӀа къалаш кийчдеш. ХӀаьта кхай тӀара станаш йоацача моттигашка а гӀуллакх шоай кхттуь бол-бола тайпара леладу агитколлективаша. Цу гӀуллакха кийчаю хьатталкара агитплощадка. Беседаш юа Ӏуйрейнарча нардехь елкъийта хулча перепаьех пайда зца хьож агитаторш.

Чоалхане йоаца, теркам тӀакоаш йола, паргӀата форма корай «Червленский» колхоза агитаторашта хӀана ялаташ чуэцача оперативни информаци гуьлое. Комбайнерашта делкъийга да хӀама тӀаштухьа автомобиль фанерах яча вӀашкаеххкача стендаша кийчъяй цар. Болх беча моттиге дӀакхьачача агитатора повараш цхьана машина боотаца хьалтох кераз «боевой листокаш», «молнеш», сакъердамегӀа дола хоамаш деш. боахамера, районера, республикера керда хӀамаш дувцаш дола газеташ тӀара хьаийна йоазо, комбайнерий социалистически яхье бюллетень тӀалола стенз ю. Ялаташ чуэцараша чӀоагӀа хьшт долаш я агитстенза материалаша агитаторий комментареш. ХӀама цкала хьахагӀа гӀад а бахе къамаьл хул цео наоца.

Района агитколлектива балха тӀа вӀезага ю практике техка дика формаше методаш. Укх массех шера ерригача колхозашка хьокхамаш эгара тӀех долча коллектива е мехотерда сийна уастӀъюагӀ цӀе байлакхьш. Хьалхе латтараш хоастабара кхы тайпа формаш а лелаю агитколлективаша ерригача колхозашка. Къахьегама котлошаш яьхораш дег тӀара даькъала буэш пионераша уж болх беш боахкача тӀа а кхаш. Колхоза, совхоза кулгалхой, парторганизацей цӀерагахой тӀе уж даькъала бувцаш письмош, телеграммаш. открыткаш кхухьийт цар яззалашка. Хоза кийчаеь йола уж делале социалистически сана доаладу ойлаьча грамоташцен дипломашцен цхьена.

Ялаташ чуэцаче кийчдечен юрта боахама болхлой социалистически яхь шерра йоаржадо дукхьа КПСС райкома, райисполкома, юрта боахамен заготовкайн болхлой профсоюза райкома кхоада кара тела Це байракх оттаьй КПСС райкома бюрос къахьегамхой депутатий районин Совета исполкомон. Из тергье цке дийнахьа баьча балха итогаш а яь производственни управлене а юрта боахамен заготовкайн болхлой профсоюза райкомо а белгалбаьккхача колхоза цои хьокхана, ялат оардача, ялат кийчдеча процент эгара лакхагӀа хуьлеш йола вака баьбазен.

Цу пхьан ханна оттамо КПСС райкомен райисполкомен хара-ш дара тела юрт. Ше байракх. Уж тергаме яхь котбаьнарашта: матчен, комбайнера.

Яхье котбаьшнараш «Строитель коммунизма» яхача газета тӀа, районин Сийлен доска тӀа боахаргба.

Социалистически яхье котбаьшнарг лоархӀаргва ЖВН-6 яхаш жаташ хӀара йоча 50 гектара тӀара ялат хьокхар. «Нива», «Колос» яхча комбайнаца 800 тонни СК-4 яхача комбайнаца 650 тонни ялат эьла мехотрядий комбайнераш Къахьегама Сийлен районин книжка тӀа дӀаязбу. «1975 шера социалистически яхье котбаьшнар» яха знак хьожаийта дӀачулу, ахча премеш тел царна.

Социалистически яхье котбаьшнараш лоархӀаргья тӀехдийна болх а беш 10—12 дийнахьа ялат чуэйца, I—II класса фу чутесса, пачхьалхенга ялат доккхара план а хӀаьтта ништта гурахье ялаташ дӀадера 1975 шера I августе кхачалехьа лаьтта ахара план а кхочушъелга Ӏалашдаь йола колхозий, совхозий мехотрядаш.

Мехотрядашта тела премеш оттаю: хьалхара моттиг яккхарах 3000 сом, шоллагӀа моттиг яккхарах 2500с сом, кхоалагӀа моттиг яккхарах 2000 сом.

Шоферех социалистически яхье котбаьшнараш лоархӀаргба 10 дийнахьа комбайнагара хьаттага кхачалца 3000 тонни-километр е хьаттагара ялаташ дӀачуийдеча пунктага кхачалца 400 тонно-километр иннь баьраш. Царна маьхера совгӀаташ тел: хьалхара моттиг яккхарах — телевизор, шоллагӀа моттиг яккхарах — холодильник, кхоалагӀа моттиг яккхарах — кӀуьс.

Ца бойташ 10—12 дийнахьа хьувкъам чуэшьга, фу чутоссига, ялаташ чуйцача кхашка цӀаькха культураш дӀаювлга, ялаташ кийчделга Ӏалашдаь йола колхозий председателаш, парткомий секретараш, агрономаш, инженераш, механикаш, Къахьегама Сийлен районин книжка тӀа дӀаязбу. «Социалистически яхье котбаьшнар» яха наькха тӀа йоаллаю знак хьожаийта дӀачуду; бетта эначе алапе боараме премеш тел царна.

Социалистически яхье ктогаш юрта боахаме хьалхалаттарий районин совещане серганья.

Къахьегача коллективашка беча массово - политически балха средствайн формайн йӀаьхйна арсенале лоархӀаме моттиг дӀалоац гойтара агитаце. Социалистически яхь дегӀайолалара, хьалха латтa опыт йоаржара низ бола средство а хинна дӀаеттай гойтара агитаця. Парте райкома, цун отдела дукха къахьега дойзад боахамий партийни организацешен агитколлективашен гойтара агитацена хаддаза шоай теркам тӀалоаттабара, из хаддаза кердалла, хьаца, сагоагӀа йола факташ юкъе а кхухьаш. социалистически яхье керттерча хьалашка а стимулашка а, плакаташкен лозунгашкен, тӀахьехамашка а «молнешка» а дувцар керден къаьтал, кхетадергдолаша дог тешаделаш хилийтара. «Красный пахарь» яхача колхоза пайда эцар укх тайпарча лозунгах: «Совхка социалистически яхье котабьлар Михаил Иванович Ерохин. Укх шера мала варгва?»

Агитколлективаш — политически агитаце системера эгара дукхагӀа наха дена лоаца звено. Цудукха парте районин комитето чӀоагӀа теркалбеш эуь цар балх. белгал а долх дӀа а доаржаду царна керда гаргагӀальна дика творчески организаторски гӀуллакхаш. Районе каст-каста гуллу агитаторий совещанеш семинараш. Семинараша керттера дерхӀар — агитационни балха дикагӀйола опыт, йоаржаяр, семинар йоача хана массане а цхьана мах бу къаьст-къаьстача коллективашта керда хорадаьрий, дикагӀдараш массанена а могаду.

Июне агитаторий районин семинар йир «Червленский» совхозе. Цига гулбеннараша лаьмегӀар дукхача докладашка, ялаташ чуэцача юкъагӀа агитколлективо беча балхе изанага, кхашкарча станашка еча гойтара агитацета хьежа и хьежа махбир колхозни шнбригадо беча выступлене.

Къаьстта уйла тӀайоийт оаха агитаторски гоазал эргайоазаш тоара. Ӏагах а йоазонца а къамаьл даре гоазал Ӏомаю оаха царна, политически знанеех моттигерча фактех база пайда эца Ӏомабу уж. Парторганизацешка агитаторашта массаза а доазийт боахамашкара хьал, цар торонашн декхараш, социалистически яхье условеш, цига чакхоаха моральни материальни поощрене гӀуллакхаш. Укх шера а ялаташ чуэца сагота балаш да лаьтта леладерий. Хьалхе латтарий опыт хье а ийш, комбайнерашен шоферашен шерра социалистически яхь йоаржаьй «Тахан — поваторий рекорд, кхоана — массане норма» яхаш деяз а йолаш.

Р. МУРТАЕВ,
КПСС Шелковской райкома [illegible]

ИВАНОВО. Россе эгара хьалха хинначу Иваново-Вознесенски болхлой - депутатий Совета 70 шу дизара кийчоеча деношка «наставникий кулгалца шоай ницагӀа «ТЭЗ-250» яха тепловоз капитально тоабе а цуьнах иваново-вознесенски машинаькъахой сийлахьча викала, городерча революционни болхлой болама юхь йолаьрех цаӀ хиннача Михаил Александрович Багаева цӀе тилла а лаьрхӀад Иваново Сортировочни депо комсомольцашен кагирхоен. Иштта кийчбаь хӀанз кердача басарца сийрабаьна оагӀона доьллаш йоагача фанан сурт а долаш бола тепловоз ура а ваькъабаха кийче ба чона гӀоорам тӀа гӀола. Тайна а тайпа локомотив дехке дӀален вай къоначa машинистара комсомольцага Павлов Владимирген цуй гӀончага комсомольцага Постнов Валериген.

Къона волча хана иштта машинаькъе мастерскенка болх беш хинна революционни болама ветеран, 1902 шера дош парте чекн Иван Михайлович Зверев, цуьна дика догоавагӀа Багаев. Тепловозах революционера Михаил Багаева цӀе тилара хетаьь депо хиннача митинге це волаш, цо къоначa машинисташка дӀаделар локомотива дӀоагӀаш.

— Вай текстильни край болхлой класса сийлахьа революционни къахьегамен традицеш ма-аххара хилда цо, — лоана боахар Иван Михайловича комсомольцашта. — Никъ маьрша хилба шун!

СУРТА ТӀА: И. М. Зверев, машинист Н. Павлов (аьттехьа), машиниста гӀонча В. Постнов.

И. Дриина сурт. ТАСС фотохроника.

СИЙДОЛЧА НАЬКЪА ТӀА

Дукхача вай мехкара берий санна хинна Енгулатова Надежда Константиновнай бегал а. Цхьабакъда, цун вахара наькъага хьежача, уйла йоча гучадоал ший къоначa шерашка цунна дукха хало бӀаргаейналга а халонаш да йийзалга а.

...1941 шу. Из цӀакхха а хиалургаш советски халкъа. цӀена дог-уйла мел йолча нана. Дашлургдоацаш хисад из Ӏаьржа. доккха Ӏоазам а хало оттань долча Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тӀема шерий хьалхара шу Енгулатовай дег чу а.

Цуи уйла ер деша, кердача ликкаленашка кхаче, массава эшарӀйолча наькъа тӀа яла. Бакъда, деррига хувцаделар тӀом хьайнача шера... Халача лезаро вожавар дийтта шу даьнача Надий да. Цу хана чӀоагӀо йир цо даь когаметта Грознерча «Красный молот» яхача завода балха яха.

Эзараш, эзараш болча ший ройсархой санна цуьна чӀоагӀа лоьра ший къахьегамца немецки фашисташта тӀехьара Котало сихагӀа гаргакхоачае. Кхедета мара йоацача йийй хьизрах цецбувлар заводчанаш. Из кхура массанахьа: дийнада сарралца болх бере эгара хьалха курьер а цул тӀехьагӀа чертежница йолаш а. ХӀаьта сийрайна болх чакхбеьнча, салаӀа йиш хилацар. Кагирхой болхлой школе деша яха ээар. Иштта чакхъяьккхар итт класс. хӀаьта цул тӀехьагӀа планово-вай курсаш.

— Из ха, къаьстта тӀема шераш дицлуш сона, — яхаш дувш Енгулатова Надежда Константиновнас, — дагайоагӀа немецки тӀаьрахой вай республика столицане кхерам тӀа а тесса гаргагӀерта ха. — Цу уьна бӀаьш эзараш нах арабаьлар, Грозный лоарара чӀоагӀленаш е. Кагирхошна цхьана сангараш йоахаш яр со а.

Цу хана ший къамаьл сацайтар цо, уйлангахьа йийрзар из. ТӀаккха сиха ца душ юсара йоалах хьал а даькха, ший хьетаро бос болча юхьмараш тӀа гӀола Ӏоуха бӀаргийн дӀадаккха яттар.

Надежда Константиновнайна хьнначa васе баьшан цаӀ дар — из ха дагаехар цунна. Цу вокъа цуьна уллуь хиннача из сиха кхеталар Даьхенцарча, це эьна лаьтанарча безамо цун дог тохаделийталга. ТӀема шерашко цо хьийгача къин нах беш Даьхено «За оборону Кавказа» яха медаль елар Енгулатовайна.

ХӀанз Надежда Константиновна Грознерча ремонтно-механически завода котельно-сварочни цехе-мастералла болх беш я. ДагодоагӀа предприяте белхлошта а завода коа цо эгара хьалха баьккха гӀа а 1951 шера дар из. Цу хана мастералла балха эттар из цхьалегӀча цехе.

Дика тӀаийцар коллективо. ХӀаьта це яр керда моттиг бевзара чӀоагӀа сагота. Цудукха цун из дика вӀаштӀехьа а даьлар. Енгулатовай хьенарах, цун сакхетамах хьегар цехера болхлой. завода кулгалхой. Лоацача хана хьахьекхар цо болх безаш, коллектива дукха це кхеергйоацаш хилар.

...Иштта дӀаухар шераш. ХӀара шера лакхлора Надежда Константиновнай гоазал. вӀайра коллективаша, шоллагӀа яӀа а хинна дӀаеттар завод. ЦӀаккха а цу предприятера дӀа ца яха чӀоагӀо йир цо. ХӀаьта дукха ха ялалехьа завода коммуниста кхочушдир Енгулатовайна эгара а чӀоагӀа дагадаьллар — сийлолча Ленински Коммунистически парте мугӀарашка дӀаийцар из.

Коммуниста цӀеро шийтара кхы а дукхагӀа вӀадехалга кхеталеча Надежда Константиновнас кхоацар ший хьинар. низ. Из кийча яр моллагӀа балх кхочушбе.

Производственни отдела, технически тӀахьожама отдела начальника, диспетчера балхаш кхочушде дийзар Енгулатовай хьалхарча шерашка. Цул совгӀа цхе шера предприяте комсомольски организацена керте а лаьттай из.

Цхьавола саго эла тарлу фу бахьан хиннад Надежда Константиновне завода тайп-тайпарча моттигашка болх бар. хӀана хувцаш хиннай цо уж. аьнча. ТӀехьаюсаш, цо хьалатта цех. участок кийсьелча цига хьожаеш хиннай из завода кулгалхоша. Предприятена керте латтарашта дика ховш хиннад цун кхетамо. йоккхача оьнте, болхлошта эша а [illegible] из дагадоаллар хоьза Ӏемача, коллектив хьалха латтачар мугӀаре хилара нах оарцагӀбахковча Надежда Константиновнас шийна хьалашка оттадаь деккар дог-цӀена, тешаме кхочуш дердолга.

Предприяте котельно - сварочни участке хинначо гучаьргда мел дукха къахьег цига Енгулатовас. Массарел хьалха балха хьайоагӀа. Цун хьежа сега бурувдеттачарна эшача блокаштен емкосташтен сварке мишта ю, уж мишта вӀашагӀъехк, болхлошта нарадаш яхь ю, царна эша материал хьетӀаейт, иштте кхы дӀахо. Цигале ца цӀа а итте болхлошта новкъостал деш а худ из. Лоацца аьлча, дукха хул Надежда Константиновнай хӀара дийна де дезараш. Цхьабакъда доккха хьинар дола коммунист дика лоархӀаю цу декхарех.

Кхо бутт гаргга мара бац из котельно - сварочни участке мастералла хьахьожаль. ХӀаьта а цу лоаццача хана карагӀальна дика гӀуллакхаш дукха да. ДикагӀа вӀаштӀехьбаьнаб укхаза къахьегам, чӀоагӀъеннай болхлой дисциплина, коллектив а тӀехдика кхетаде ьынай шийна хьалашка латта деккараш. Из деррига хьахиннад Енгулатова дика организатор я, кулгалхо я, новкъост а хилар бахьан долаш. Хоа цунна це оалар кхьчарна дег чу дужаргдолаш ала, моллагӀа саг тешаве, болхлой хьинар айе.

ХӀаьта из иштта дика наставник, кагирхой хьехархо я. Цо Ӏомабаь, къахьегама наькъа тӀа баха кагий наха мехкарийн ба хӀанз заводе болх беш. Царех дукхагӀчар цӀераш предприяте хьалхе лелаечар мугӀаре латт. Къона болхлой коллективе юкъезам а царца хьетама болх беш а кӀеанга ха йоаца Надежда Константиновнас.

ЦхьоалгӀча цеха болх беш хинна токарь Хасанов Мухьмад заводера дӀавоалнга шийна хайча цу гӀуллакха оарцагӀьвлар из. Техкача гучадаьлар цунна эзамша саг коллективо эшача тайпара хьалалаьца яоалага. Цуьша цхьана хайра тӀекара болх дукха безаш а хьакар долаш а из вола. Цул тӀехьагӀа къамаьл дир цо.

Из ха дагалувцаш Хасанов Мухьмада дуьйи: «Кхо шу хьалха укхаза болха вера со. Яхь-воархӀ бетта болх бир. Со предприятера дӀаваха волча Енгулатовас къамаьл дир соьца, болх чакхбаьлча. Дукха дийцар цо соьна завода историх, болхлой дикача гӀуллакхех. Предприяте со дукхагӀа эшнача тешавир Надежда Константиновнас. Цу хана цо мел аьлна дош хӀанз а дег чу латт сона. Цо аь гӀо-новкъостал цӀаккха а диццургдац соьа. Се къахьегама наькъа тӀа накхарах дег тӀара баркал ах аз Енгулатовайна».

Енгулатовас хьийса къа эзтьа дийналаш. Хасанов Мухьмад хьанз шоллагӀча цехе токаралла болх беш ва. ДикагӀчарех вола гоазаш лоархӀ из коллективе. Бурув хеттачарна цо хьао оатхалаш тӀехдика мара хилаш.

— Цхьавола саг хуа шийна тӀадекха общественни декхараш кхочушдеча вийсауча халовех хьехкаш, — яхаш дувш завода партбюро секретара Валза Галина Еремеевнас. — Болха коммунист Енгулатова кийттачарех яц. — Аьлча техаргла, тхьо шу гаргга ха ю цӀаккха ца хувцалуш из пропагандист йола. Цул совгӀа Надежда Константиновна предприятерча пенгазета редактор я. Коммунистически къахьегама ударника Енгулатовай хьаьнала къахьегам белгалбаьккхеб Ленински юбилейн, «За трудовую доблесть» яхача медалашца, цо лелао «СССР нехкъаьтта долккхача промышленноста отличник» яха знакох, итташ сийлен грамоташ.

Москве Бауманске коржама округе харжархошта хьалхашка вай парте ЦК Генеральни секретара повкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьло хьинар кхы а айдаь КПСС XXV-ча съезда къахьегама совгӀаташ кийчдара оарцагӀъьннай ГРМЗ коллектив. Цу юкъе доккха дакъа лоац коммуниста, мастера Енгулатова Надежда Константиновнас кулгалдеча участка болхлошта а. ХӀаьта цар шоай дош гӀуллакхаца кхочушдергхиларах теша метаргва, хӀана аьлча царна керте латтар я коллектива хьалхара мугӀаре лоаттар Ӏала йола кулгалхо.

В. [illegible]

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА

ХьатӀакхаьчай дика ялата хьувкъам чуьэра лоаттабаьча къонсама тӀехьара этап. Ээраш колхозхойн совхозий болхлойн ба хӀанз кхашка ялат чуэцача къахьегаш. ДукхагӀбоача юрта боахама къахьегамхоша берригa хьувкъам 8—10 дийнахьа чуба дош денад. ХӀаьта шоаш лаьрхӀар толамта кхочуш а ду.

Ялат чуэцача къахьегча дикагӀболча механизаторий опыт юцаш йолча дукхача материалашта кепатехай «Сельские зори» яхача журнала дегӀанарча июле арайолалча номера тӀа.

«Ахархочун календарь» яхача разделе ялата культурай хьувкъам чуийцачул тӀехьагӀа гуахьа ю. кхьйола культураш дӀаера лаьтта кийчдарах дувцаш дукха материалаш я. Ийшача къаьстта пайдее хугья «Плоскорез е хух», «ДӀазуа фу кийчделга», «Фу дӀадера хайн хьувкъамиь», «Моттигеча хьалашка хьежжа» яха статьяш.

«Ӏилма — производствана» яхача разделе кӀоарга чулоацам болаш шу статья я. Царех цаӀ — «Лаьтта леладера дехкера школа» яха статья юрта боахама Ӏилма-тохкама зональни Донской института директора Н. Ильинске язъйй. ХӀаьта «Контролер — дазена зӀе» яхар — «Севкавгипроводхоз» института воккхагӀволча инженера Ю. Баевна.

Хьайбашта ма-могта дукхагӀа доакъар Ӏалашделга шовшта хьалашка латтача керттерча декхарех цаӀ доархӀаш ба юрта боахама къахьегамхой. ХӀаьта из гӀуллакх толамца кхочушде карагӀдоал доакъар Ӏалашдара балхаш комплексе чакхдоахадара. «Мошача доакъарах брикеташ» яхаш Къилбаседа-Кавказски ВИМ филиала. моша доакъар кийчдара технологи тохкача лабораторе кулгалхочо, технически Ӏилмай кандидата В. Монтакова дува мошача доакъара брикеташ кийчеча хана малагӀа агрегатех пайда эца беза.

КӀоарга чулоацам болаш йийшача дика пайда дургболаш кхы а дукха материалаш я «Сельские зори» яхача эвольни журнала июльски номера тӀа кепа теха. Уж еррига а теркам тӀабахийта эша тӀахьех оаха юрта боахама [illegible].

МАСТЕРА ЛОАРХӀАМИ СИЙИ ЛАКХА ЛОАТТАДЕ

Укх шера цхе бетта продукцена реализаци яра план 100.7 процент, хӀаьта товарни продукцена реализаци яра план 100,0 процент кхочушдьаьй краснoмолотовцаша.

Машинашьевяй уж толамаш даха вӀаштӀехьалинад, эгара хьалха, ийслагӀа пятилетка чакхйолача шера плановни заданеш тӀайийца декхараш хилал хьалха кхочушдар дукха цеховни коллективашн завода управлене отделий службаши парцагӀъахара беш бола организаторски болх товбар бахьан долаш. Цу гӀуллакха къаьстта бокхцача лоархӀаме хиннаб, хӀанз а ба участкайн сменайн кулгалхой — мастераш.

Шеке ца уж гӀуллакхаш чакхдаха доладале хьалхе тха заводерча юкъерча менох болча кулгалхошта — производстви мастерашта юкъе дукха болх баь хиларах.

Хоьш да, тха завод а чуйолаш йолча мехкдаьтта машиностроене министерства производстве мастера лоархӀам лакхбара хьакъетьа мехна инициативага кхайкхаьлга.

Цунна дувзаденна, дукха шераш дӀадахачул тӀехьагӀа 1974 шера 7 августа заводе эгара хьалха завода директор, парткома секретара, профсоюза завкома, цехийн начальникаша дакъа а лоцаш мастерскийн бокхагӀболча мастерийн совещани яй, цига гулделлар 176 саг.

Совещане «Производстве мастера лоархӀам лакхбара хьакъехьа» доклад йир завода директора иов. Г. К. Валенкос. Доклада тӀа кӀоарга анализ йир производственни участкай мастерий балха, белгалдаьккхар цхьаболча мастераша болх дика баь хилар а цхьаберий балха тӀа цӀекхаштта кхочамбоцараш хилар а. Докладчика къаьстта белгалдаьккхар, завода экономически планированен стимулированен кердача система тӀа хьанчул тӀехьагӀен Ӏилма-технически хӀамаш дукхагӀа карагӀалорца дувзаденнен технически ваькъера гӀуллакхаш мастерагара дукхагӀа хьадехаш хилар.

Кхетадеш да, уж декхараш кхочушдара экономика, къахьегамн производствон вӀаштӀехьъяккхара даькъе мастерагара кӀоргагӀа знанеш эшаш хилар, къахьегама оасаре хаддаза лакхъелга цо Ӏалашде дезаш хилар. Ӏилманен техникaнен керда карагӀаьннарашта ма-эшшара дола производства кхочамаш хьагучадахкен сихха царех пайда эцек безаш на хилар. Уж деррига хӀачаш кхочушдулургдац мастераша шоай знанеш лакхъяра, квалификаци тоаяра болх беш, дикагӀа кхеташ болча болхлошца опыт дӀа-хьа эцаш, юкхера а, къаьстта чем бола ца а безаш шоай гӀуллакха тӀера болаш уж ца куле.

Производственни участкай, сменай кулгалхой лоархӀам лакхбар дукхьа сборочни цеха мастер иов. В. Н. Остапенко председатель а волаш 15 сагах лаьтта (участка 2 начальник, 4 воккхагӀвола мастер а 9 мастерий) мастерийн совет вӀашагӀъеллай заводе.

Мастерийн советo ший заседанешка дувш (плакага хьежжа) яхьа леламах, коллективашкарча къахьегама дисциплинах а кхетама балхех а дола дешаш. дӀайоржаяр дукхьа дика опыт хьахорж, оборудоване боарамагӀа болх ца бара, брак хилара, сеца латтара, калоаш каст-каста хувцаллара бахьанаш къестаду, уж дӀадахара де дезараш белгалду. Цунна цхьана совето бувш мастерий шоай болх а, цига дика даьраш харцахьа даьраш хьагучадоах, дер тӀара даьнна леладаь гӀуллакхаш харцахьа а лаьрхӀе, баккха безачох бехк боакхх.

Мастерийн совещани яно а мастерий совет вӀашагӀйолларо а завода администрацега, партийни профсоюзни организацешка йиш хилийтар производственни участкашка мастере лоархӀам лакхбара дукха хьалда мероприятеш чакхъяхен кхараш ма-могта кӀеанга-гӀа хувцалургйола гӀуллакх дел.

ХӀаьта мастера лоархӀам лакхбара заводе хьалда даьд фуд, малагӀа болх ба?

Эгара хьалха, боарашта кхоачаш балаш яьча хӀара мастера окладал совгӀа 10 сомагара 20 сомага кхачалца ахча ӀотӀатоха йиш хилийташ йола личевой счеташ хӀара мастера хьеделла. ХӀанзле а 5 бригаде мастерех 30 процент бараш из ахча ӀотӀаеттaлуш ба. Саго кулг тоха йиш йоллаш бухгалтере шоай фонд я 50 процент болча мастерий. Мастера фондах пайда эа профгрупоргаца дага а ваьна болх дикагӀа баьча болхлошта поощрени яра. Белгалвоккхаш знакаш а йолаш баракъан форма я хӀара мастера. Боахама расчета цхьадога кӀамаш шийца а долаш планировани юкъейоаладаьй цхьайолча участкашка. Кийч а ю отдельни мастераши бокхагӀбола мастераши цеха начальникага кхачалта гӀуллакха лакхбеш йола положени.

Цул совгӀа, 1974 шера 27 декабре арадаьннача «Мастерий квалификаци лакхъяра хьакъехьарча» министра приказага хьежжа мастерийн бокхагӀболча мастерийн квалификаци, ИТР-ий квалификаци лакхъеча институтен цуи филиалашкен лакхьяра график оттаьй заводе.

1975 шера институтен цул филиалашкен 15 саг Ӏомаве лерхӀ. 1976—1980 шерашка хӀара шера 29 саг Ӏомавергва, вешта аьлча итталгӀа пятилетка чакхйолалца квалификаци лакхъеча институте Ӏомабаь чакхбаргва берригa мастераш. Цу графика тӀа оттадаьл шоаш бол-болча метте, министерства чӀоагӀъьнча программегӀа мастерий (30 процент) квалификаци лакхъелга.

ХӀанз Ӏомавеш 52 саг ва, царех балха тӀера хьаваьлкха 15 саг — Москве, Баку, Пензе, 37 саг — балха тӀера хьа ца воалкхаш — техникумашка, экономически политически школашка.

Заводерча мастерий советo чӀоагӀа уйла тӀайохийт производстверча мастераша салоӀалга вӀаштӀехьдаккхараш цар чуӀеча моттигий хьалаш тоадаран.

Бытовой хьалаш (салоӀалга, чуӀеча моттигашца Ӏалашбелга) тоадара хьакъехье завода мастерашта юкъе социологически тохкамаш даьхул тӀехьагӀа, завода мастерий советo дехар деш цо яь решене дӀаенкий завода дирекцеен общественни организацешкен:

мастера М. А. Шабалова чуӀе моттиг тоара хьакъехье;

мастерашта иов. В. Н. Остапенкон О. Н. Бормотьковнен чуӀе моттигаш хӀара хьакъехье.

1975 шера хьалхарча квартале баьча балха итогаш яьчул тӀехьагӀа социалистически яхье хьалхара моттиг яьха цхьа сийни гучадаьланена мастерашта мах боацалл путевкаш ялара хьакъеча а.

Укх шера хьалхарча квартала завода мастерашта юкъе лелаеча социалистически яхье итогаш яро хьахьокхар, социалистически яхье хьалхара моттигаш яьхача мастерашен бокхагӀболча мастерашен шоай участкашка къахьегама хьокхамаш лакхдарaлн цудукхье цӀер из «ДикагӀвола мастер» пасийлахьа цӀе дала йоагӀаш хилараалн совгӀа, шоай производственни участкашка болхлой къахьегам вӀаштӀехьбаккхара, къахьегамен технологически дисциплина Ӏалашъяра, шоай балха моттигашка социалистически яхь вӀашагӀйолларе цар дийкалъарен беттан производственни заданеш, дакен тӀех дикен балхаш а деш, кхочушъелге Ӏалашдара, хӀаьта иштта шоай участкашка къахьегам лорабелтен ихерамален техникен Ӏалашъяра даькъе цер йӀаьхний опыт хилар а.

Уж деррига кӀелаш, бухеоцнача кхаьча, завода цехашкарча кхача участкашка Ӏомаде, вӀашагӀтоха, доаржаде доаргӀаш да.

Цу гӀуллакха завода мастерий советo решени яьй заводе дикагӀбееча мастерий иов. Н. Ф. Гарина, III степена Къахьегама Сийлен орден лелаьчуь, А. Я. Писареве, П. В. Мыдаева, А. С. Исаева, М. И. Зиборова балха опыт Ӏомае, вӀашагӀтоха, завода беригача мастерашта дӀаяла, «Мастера оал» аьна рубрика а йолаш заводерча газетахи «Машиностроитель» яхача многотиражни газетахи пайда а эцаш.

КПСС XXV кргӀанарча съезда баха боаггӀача тайпара накъабахар дукха шера яьржаэ социалистически яхь хьала а лоацаш, завода мастераша лаьрхӀад шоай производственни участкашка къахьегама сийлахьча гӀуллакхашта эгара хьалха юхь йолаераш хила. ЛаьрхӀар кхочушдара цар соцам баьб:

укх шера I июнь хьатӀакхачалехьа кийч а даь, ийслагӀа пятилетка чакхйолача шерара заданеш ханал хьалха кхочушъера доккхагӀдола социалистически декхараш тӀаэца;

15 июнь хьатӀакхачалехьа завода ерригача бригадаштен цехаштен юкъе яхь йоаржае.

Цу яхье маӀан сенах латт аьлча, из латт, продукци хьаеча цехашкара яьпна из чуекхачен дӀакхухьийтачен подразделенешка кхачалца йолча ерригача сквозни бригадашен участкашен цуьна юкъе дакъа лоацаш хиларах. Ерригача производственни коллективаша цоьйла договораш ду технологически процесса ерригача этапашка хан-хенахьа деталаш узлаш лоаттара. Цу тайпарча яхье белгалагӀе йола оагӀуь — «Новкъоста Ӏа новкъостал де, хӀаьта цо хьона а дергда новкъостал» яхаш деза а йолаш яхь делаерашта юкъе вӀащи хьинаре новкъостал дар.

ХӀаьта хӀанз заводе вӀашагӀъехкай иов. Злобина бригаде опытагӀа эгара телара белгалдеш а йолаш йола йоккха яь сквозной бригадаш. Масала, цу тайпара бригадаш мехкдаьтта аппаратурин цехенаь я, механически цехе — иинь (бокхагӀбола мастераш иов. П. А. Зевахов, А. Я. Писаревский, Я. С. Черник, А. С. Никульшин).

Йоккха яьча сквозной бригадай опыт хӀанз Ӏомаеш а завода кхьча производственни участкашка дӀайоаржаергйолаш а я.

Производстверa мастер — болхлой эгара хьалхара наставник. Цудукхьа производстве мастера лоархӀам лакхбаро, цуи авторитет чӀоагӀъяро йиш хулийтара наставничество дегӀакхувла меттел, производстве эффективность кхи а дукхагӀа лакхъе, парте XXV съезда сийна лелею социалистически яхь кхи а шорагӀа йоаржае.

В. ЛОБАНОВ,
«Красный молот» яхача завода БРИЗ-а начальник.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ

ЮРТАШКАРЧА ИНТЕЛЛИГЕНЦЕ — ХАДДАНЗА СОВЕТИЙ ТЕРКО

(Чекхдоалар. Долалур 1-ча оагIо тIехь.)

хьалдера балхашта, халкъа образоване, унахцIено лораяра, культура органий гIулакхашта куьйгалдара хьалхара доагIар дизза хьадехкахь министерствашкара, ведомствашкара, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуман Министрий Советан, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашта, министерствайн ведомствайн, учреждений, организаций, предприятий, совхозий, колхозий куьйгалхошта тIадиллад белгалдаь кхоачамбоацараш дIадоахилгеи юрташка специалистий кадраш хьахаржара, кийчъяра, хьалкхеара, дIачIоагIъяра, юртарча вахаре цар общественно-политически хьинар айдара, творчески къахьегара, салаIара, квалификаци лакхъяра хилийта дагдовла хьалаш вIаштIехьдахара беш бола болх тоабелгеи.

1975 — 1980 шерашка ерригача школашта, дарбан, деша даха ха йоацача берийн культурно-просветительни учреждененашта, колхозашта, совхозашта, юрташкарча кхыча предприятешта мел эш куьйгалхойн специалистийн квалифицированни кадраш кийчъяра де дезар делга.

Лакхехьарчеи юкъерча специальни дешара заведенешка юртарча кагирхоех хьахархой, лораш, культура учреждений болхлой, юрта боахама специалисташ кийчбелга шерде. Из дара: массане а юкъера дешар дешарга доллар чакхдаккхараи юртара школаш йоахарий акхей боарам айбарии йола ерригa мероприятеш деррагIа кхоачашъяьта Iалашде, дешархой профориентаце къахьегара болх товбе, цу гIулакха халкъа боахама специалисташ, юрта кадраш кийчъеча вузий, техникумий, училищей преподавателаш вахьа а оаш, совхозийи колхозий средствий чотах лакхехьарчеи юкъерча специальни дешара заведенешка юртара кагирхой ухийтилга шерагIа доаржаде.

Просвещене министерствана Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета куьйгалхошца цхьана тIадиллар юртара школаш йоададашта лаьрхIача кийчо ира курсий болх лоабара де дезар делга.

Лакхехьарча Совето юрта боахама, просвещене, культура, унахцIено лораяра министерствашкара, Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета куьйгалхошкара хьадийхар юрта лаьрхIа специалисташ кийчбелга дIахо тоаделга Iалашдар, хIанзарча производства, халкъа образовани, унахцIено лораяр, культура дIахо кегIайсалаяро дIелехарий доархIам а беш.

Дешара заведенеш йистейоаха специалисташ хьалкхебаь хила беза коммунистически сакхетам лакха болаш, юрта хьаштащкеи де дезарашкеи шоай вахара никъ бувза кийча болаш, марксистско-ленински теории пака юкъе политически кхетамех болх бара говзали караерзаяь болаш.

Хьехархой республикана чIоагIа эшаш хилар теркал а даь, Лакхехьарча Совето РСФСР просвещене Министерствага дехар даьд 1975 — 1977 шерашка город Грозне музыкально-педагогически факультет а йолаш педагогически институт хьаелла, аьнна.

Юрта боахама министерствагара, республика юртбоахама кхыча органашкара, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкара хьадийхад юрта боахама специалисташи куьйгалду кадраши, къоьстта юкъерча звеношкара нраш кийчъяра, дIаийсъяра, хьалкхеара болх оалам тIара тоабелга. 1975 шера 10 январе Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето «колхозийи совхозийи куьйгалду кадраши специалисташи юхакийчбарах цар квалификаци лакхъяраи юртбоахама органаша беча балхах» баьча сецамга хьежжа хIара совхозеи колхозеи юртбоахама кадраш юхакийчъярех цар квалификаци лакхъярех перспективни планаш кхоачашъяр Iалашделга.

Республика Лакхехьарча Совето къахьегамхой депутатий районнии, городской, юртийи поселкайи Советашта цар исполнительни комитеташта, административни органаш, министерствашта ведомствашта, боахамий куьйгалхой декхарийла баьб интеллигенцеца хьарцахьа гIулакхаш лелададарца лоаттабу къовсам чIоагIбе.

Юртарча интеллигенцеца хьарцахьа гIулакх лелададаь хIаьа моттиг кIоаргга тахка а еза массане а из могийтаргйоацилта дIахайта а деза.

ТIайиcaча сецам тIа къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкарей цар исполнительни комитеташкарей юрта боахама, торговле, наха бытови гIулакхаш деча министерствашкара, респотребсоюзагара боахама куьйгалхошкара хьадийхад юртерча специалисташта доагIаш дола бахарех культурно-бытовии хьалаш хьадара, хьехархошта, лорашта, культпросветболхлошта торговии бытовии гIулакхаш делга тоадара де дезараш делга. Нах чубаха цIенош хьаларех царна ремонт ярех планаш хьадла кхоачашъелга Iалашдар, торговии бытовии гIулакхаш деча предприятешта хаддайза болх белга Iалашдар.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето республика Министрий Советагара, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкарей цар исполнительни комитеташкарей, министерствашкарей ведомствашкарей хьадийхад халкъа образоване, унахцIено лораяра, культура материально-технически база дIахо чIоагIъяра доаза дагдоацар делга. 1973 шера 11 августа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето юрташка школаш, больницаш, клубаш, библиотекаш, быта цIенош комплексий приемни пункташ, тикаш, столоваш, и. кх. дI. хьалъяра дакъе баь сецам хIара министерства, ведомства, боахама организаце кхоачашбелга Iалашде.

ГIишлошъяра планаш ший хенахьа кхоачашъярахи юртара объекташ дIадаларахи, гIишлош дика хьалъярах бола гIишлошъеча организацейн заказчикий бехктокхам айбе.

Совхозийи колхозийи, моттигерча Советийн боахама организацейн средствий чотах цар шоаш дIа а доладаь школаш, больницаш, школе даха ха йоацача берий учрежденеш, клубаши библиотекаши хьалъелга ма-могга дегIадоаладе.

Кердача дешара шерага ший хенахьа дикеи кийчо яра, Iаи замалахьа болх барах керда специалисташ тIазараш районашта, юртий Советашта, школай коллективашта, больницашта, культпросветучрежденешта юкъера социалистически яхь шерагIа йоаржае.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето хьакхайкабир республика министерствашеи ведомствашеи, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашеи цар исполнительни комитеташеи, учреждений, организаций, колхозийи совхозийи куьйгалхошка юртарча интеллигенце кадраш кийчъелга, хьахоржилга, хьалкхеелга дIахо тоадара, коммунизм хьаьтра декхараш кхоачашдечара цар доархIам айбаре де мел дезар дергхиларах тайша хилар.

СОВЕТСКИ ЭКСКАВАТОРАШ—ИНДЕ

— Инде къаман кIоа корпоращи, — аьлар «Машиноэкспорт» яхача Еррисоюзни объединене председателя заместителa Рыбалко Евгене ше АПН корреспондентаца къамаьл деш. — гаьнна хьалхагIа дена хьайоагIаш йола тха торгови партнер и Алхха укх тIеххьарча шерашка цунца яьча контактегIа Инде ахьийтай балха оасарле лакха йола лаьтта оахха массехк итташ машенаш цу дакъе укх шера «ЭКГ-4,6Б» яха бахкI экскаватор а.

Паччахьалкхен аикала Знаменней «ЭКГ-4,6Б» яхача экскаватора 16 мохка кхухьийташ я из машин. Балха тIа тешаме а итта леладуш а йолча «ЭКГ-4,6Б» яхача машинага массехк секунда пхи тонн чухоша самосвала кузова хьалъюзалу. Из уральски экскаватор — Инде къаман кIоа корпораце Советски Союзера каст-каста ийча карьерни машиний моделех цаI мара яц. Цхьаькха модель я 6 кубометр лаьтта хьалдоахкхаш лекхаог а долаш йола «ЭКГ-8И» яха экскаватор.

Лаьтта оахача техникал совгIа «Машиноэкспорта» экспортни программане юкъе доагIа горно-шахтни, меххдаьтта доахача, буорв деттача, гIишлошъеча, кхыча оборудоване бIаьш тайпаш кхы а.

Юрий ЛЮБИЧЕВ, (АПН).

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Къахьегама Цlена Байракха орден лелаеча В. И. Ленина цIерагIча Клински химически хьоаса беча комбината коллективо ийслагIча пятилеткагIа лакхъе лаьрхIача боарамга кхоачаеш ханал хьалха, дукх шера лакхъяьй къахьегама оасарле. ПятилеткагIа хьабе лаьрхIачул 6.800 тонн дукхагIа, вешта аьлча 50 миллион совгIа метр кIада хийчдалза бола химически хьоаса хьабергба.

Предприяте партийни организаце, технически службаша чIоагIа болх бу Iилман-технически прогресса темпаш сихъе, искусственни хьоаса кийчбеш керда техники технологи юкъе йоалае гIерташ. Цехашка оттаяьй керда промышленни установкаш, оборудовани, вIашагIъеллай информационно-вычислительни центр, производственни процессашта механизацеи автоматизацеи еш я.

Комбината продукци ваI мехка 1500 адресагIа дIаухийт.

Алхха Москве а из продукци кхоач П. П. Щербакова цIерагIча даьри деча комбинате, Р. Люксембурга цIерагIча «Красная Роза» яхача шелкоткацки комбинате, «Красная заря» яхача трикотажни фабрике, Ногина цIерагIчея Баумана цIерагIчея наьтташ еча фабрикашка.

СУРТА ТIА: керда оборудовани — 3008-2М яха вытяжной машинаш капрона даьри деча цехе. Кердача оборудоване тоа хилийтай къахьегама оасарле дикка лакхъе а арахеца продукци дикагIа хилийта а.

Н. АКИМОВЕИ В. ЕГОРОВЕИ сурт. (ТАСС фотохроника).

ДОЛЛА ХIАМА САГА ДУХЬА

ПРОФСОЮЗНО-БОАХАМА АКТИВА СОБРАНЕРА

Профсоюзаша еча кердтерча йоакхонех цаI — болхлойн гIулакхеча наьхея къахьегама унахцIенон лораелга. Социализм котъяьлдача вай мехка IилаьмаIе дукха ахча дIаухийт цу гIулакхашка.

Из бокъонца доглтеша а дола дIахьоха йиш я вай республикера доладеча масалша. Иза ше йоакха еце а, алхха коллективни договорегIа къахьегам лорабара чакхдоахача гIулакхашта хьахьожадаь 5010 эзар сом. ХIаьта бокъонца дIадахийтар 5600 эзар сом да.

КIезига ахча дIааьйтаи санаторешта – профилакторешта хьалъярга, диетически кхача кийчбелга вIаштIехьдаккхарга, бытовой помещенеш кийчъярга. Хьаьжаргьа вай, масала, Грознески химически комбинат.

Даим йоакхо ю укхаза къахьегамхой унахцIенон, чIоагIа уйла тIайоьйт кхерамалеи техникеи промсанитарии тоалора. ХIаьа укх сахьта вай республике цаI мара йоацача санаторе-профилакторе бIаьшболлхоша шоай унахцIено тоаю хIара шера.

Къахьегамеи бытеи хьалаш тоадара тIаерзаь 600 дIакхоачаш тайп-тайпара мероприятеш чакхйоах цу предприяте хIара шера. Масала, цIи йоагIеш хипнача цхьаи цехера пийша Iаира найшкапа кийнай. Цхьаькхахьа, аварихуле а аьнна, автоблокировка оттаяьй. Полиэтилен доакхача производстве дукха ха йоаш пеш керда хьал а яь боат бе йолaенний 900 сага моттиг йола бытовой корпус.

Белгалдоалаш хIама да, социалистически яхь ногади еча хана кердтерча хьожхамех цаI кхерамалеи техникагара хьал хилар. ХIаьта, нагахьа санна моллагIча цеха коллективо кхьметтел цкъа а чов хилийта моттиг цийсъелча, мел хIамига из яле норматой моттиг яьхкара бокъонах йоал из.

Технически мероприятеш кхоачашъяро, хьехама болх шерра лелабаро комбината коллективага йиш хилийтай болха тIа хула хатараш кIезигде. Масала, нагахьа санна 1971 шера уж иттазза хийнадале, совхха пхеззa, хIаьта укх шера ялх бетта шоззa мара хинаддац. Цамогаш хиларх болх ца беш лаьха деноаш цу юкъа 229-чегара 123-чега кхоачаш кIезигденнад.

Къахьегамхой унахцIено лораяра, цар къахьегама хьалаш тоадара цу тайпара йоакхо ю республикерча дукхача предприятешкеи организацешкеи. Из бахьан долаш шозза кIезигъенний болха тIа хула човгIаш укх пятилетке хьалхагIа дIаяхача пятилетчеча.

Облсовпрофо госгортехнадзораща, санинспекцеща, кхыча госинспекцешца цхьана укх тIеххьарча хана 570 гаоргача предприяте техкал къахьегам лорабара гIулакх малагIча хьал тIа да. Гучадаьнна кхоачамбоацараш дIадахара тIазерзаь 4 эзар совгIа предложени еннай.

Кхерам боацаш къахьегарен унахцIенеи хьалаш хилийтара дукха болх бу профсоюзни общественносто. Къахьегамах йола законаш кхоачашдеча тIахьожам лоаттабара юкъе эзаь дукха болхлой инженерно-технически болхлой. ГIулакхера нах ХIаьз облсовпрофера профсоюзий обкомашкеи болх беш я къахьегам лорабара дешашка хьожаш йола 17 комиссия штате йоаца отдели. 123 штате йоаца технически инспектора а 9 эзар совгIа инспектор а.

Дукхача предприятешкеи гIишлошкеи шерра хьаллаьцай мехка цIи хезача «Балха оасарле лакха йолаш, човн заэзен ца хулийташ болх бергба» яьнна предложени еннача нов. Басова гIишлошъеча бонгаза метод. Масала, алхха республикерча гIишлонкхошта юкъе цу методагIа болх беш я 8 эзар совгIа саг юкъе вола 470 гаогта бонгада. Цул совгIа, алхха цхьая Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене човн аварии йоацаш болх беш я 4200 гаогта саг юкъе вола 245 бонгада.

Къахьегама хьалаш тоадара гIулакха юкъе дикка дакъа лоаш рационализатораши изобретателаши. Масала, лакха актанови бензинаш кийчдеча установке ПТК управлене автоматически системах дIахеттай микрокомпьютер оалаш яр. Цо йиш хилийтай балха хьалаш дикка тоале а къахьегама оасарле 5-зза лакхъе а.

Къахьегам лорабар паччахьалкхен лоархIамера гIулакх хиларах шеко йолаш цхьаккха а вац. Массанена а хоаш да, къахьегамеи бытеи хьалаш тоадаро экономика дегIаяра, социальни духовни вахаи тоалара, къахьегамхой культурно-технически боарами общественни сакхетами лакхбала, къахьегамга коммунистически уйла йолаш уж хьалкхебара чIоагIа аьттув боаккхилга.

Де а доагIаш докххал ду вай кердача башха-дикача заводех, фабрикех, цехех. Цхьабакъда цхьабола боахамий куьйгалхой производствени гIулакхашта лаьхIа керда объекташ проекташка тъежжа йоаш, цIенхашта кхоачамбоацараш доакхаш, къахьегама хьалаш вона доахаш бытовой помещенеш а хийн фон цIенду гIирсаш а доацаш дIаяла гIерташ хул эксплуатаце. Цу тайпара моттигаш хиннай «Грознефть» объединене юрта боахама, цIеной-коммунальни боахама министерствашка, Нохч-ГIалгIай респотребсоюзе.

Масала, трамвая управлене инспектора нов Рахитеке эксплуатаце дIаеннай трамвайни депо шолдагIа ергIа. ХIаьта а лелаш йолча состава басоаш хьеххача участке вIашагIйоалла йисай вентиляционни система. Респотребсоюза председателa нов. Мамаева доккхий кхоачамбоацараш а доахкаш болх бе йолaйтай город Аргунера шоазза вIаштIехьаьи универмаг. Цига электроэнерги, хий, канализаци хиннаяц.

Цкъаза кийса юхамаччахьа леладу къахьегамах дола законодательство. Масала, кхетсахьтех ца йоагIадин отпускаш тел алари а доацаш, балха хавал совгIа болх баь дукха сахьташ да. Алхха дIадахача цхьан шера чанал совгIа болх баь 400 эзарел дукхагIа сахьташ да республика предприятешка. Цу тайпара сахьташ 133 эзар да цхьан доагора промышленносте. ХIаьта вербагаш а цига болх бераш 200 гаогта саг мара а вац.

Уж хIамаш дийцар укх леношка хиннача профсоюзно-боахама актива собране. «Республика предприятешка къахьегам лорабареи кхерамзлеи техникаи хьалахи из лорабара де эзарехь» доклад йир цига Нохч-ГIалгIай облсовпрофа председателa О. С. Беляева.

Докладах лаьца йоеш еча дакъа лаьцар Грознески химически комбината профсоюза заводской комитета председателa И. А. Уткина, Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене начальника В. В. Сперанске, Республикански санинспектане керттерча лоро В. С. Плесса, кхыбар.

Къахьегам лорабареи кхерамзлеи техникаи гIулакх тоадара, республикерча къахьегамхой унахцIено лораяра тIаберзаьб шерра сецам тIайиcар актива собране.

Е. МАКСИМЕНКО,
облсовпрофа информаце штате йоацача сектора заведующи.

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

«ДЖУРДЖУ» ЯХАЧА ГОСХОЗЕ

Мунтения. Дунай лохаленаштеи Олт яхача хинеи юкъе улла из шера беркате аре Iаламо ше Румыне житница, цун хьайбаш леладу ферма хийла хьох аьнча кхеллача синне я...

Джурджу яхача Дунайно йистте уллача городе бодача наькъа бIоахкала хьахоарцадаь лаьтта, кIоаргга яьха саьйтараш, турбаш Iочуехкаш боахкаш нах ба. Хьалеш лаьтт Румыне къулбехьенера итташ эзараш гектараш долча декъача лаьтташта хий моладергдолаш йола ирригационни система. Джурджу — Резмирешт — РКП XI съездо тIайийнача ирригаце программа цхьа дакъа мара дац. 1990 шерале хий тIадига лаьрхIад Румыне пхи миллион гектар совгIача лаьтташта, ма-дарра аьлча тIоадал тоъаш доацача дерригача лаьтташта.

Джурджура массехк километр гаьна лаьча гола а тохе дIачуухьоаз тхо йоккхача сомий гаьнашта юкъе кIагIча кIайча здангахьа. Из я уззе йоккхагIчарех йолча «Джурджу» яхача паччахьалкхен юртбоахама предприяте дирекци. Мунтене, ахархой дезале вала госхоза директор Владимир Вулпанович Халкъа Iаьдал хьатIаденачул тIехьагIа деша торо а хиина зоотехника говзал Iомаяь цо. ХIанз итт шу даьнад цо боахама куьйгалду.

Тха къамаьл хилар «Джурджу» яхача госхоза ирригаце дургдолчун хьакъехьа.

— Iайха дIаухазел Iа, — йоах Владимир Вулпановича,— оахаш леладу лаьтташ 14 эзар да тха. Царех 11 эзар гектар тIа хьатIадоагIча шера хий дугаргда. Цо фу дургда? Хьожарга вай дIакхача хIамай структурага. Кхо эзар гектара тIа кIа дуп оаха. Укх тIеххьарча шерашка юкъера хьувкъам — 38 центнер. Тха керттера культура — хьажкIаш. Из дIае къоастаяь оаха пхи эзар гектар. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 35—38 центнер фуьльахьа тъажкIаш йоах оаха. Цул совгIа оаха дIадув аугаренраш, комсаш кхею. Ирригационни балхаш чакхдахьа даьнначул тIехьагIа хIара гектара тIара 60 центнерага кхачалга фуьльахьа тъажкIаш, 45 центнерага кхачалга кIа даккха лорьI оаха. Дукха хIамаш хувцаленнад боахаме укх тIеххьарча шерашка. Эггара хьалха, дукхагIа хиннай юртбоахама техника. ХIанз тха 80 трактор, алаташ чуэца 45 комбайн я. Къаьстта уйла тIейохийт оаха специалисташ хьахаржара. Ерригача 14 а производственни подразделенеша керте латт лакхера образовани йола нах. ПагалохкхарагIа аьлча, са цхи заместитель — агрономи ветеринари ва, со — зоотехник.

Тха боахама керттера дакъа — хьайбаш лелалелга. ХIара шера 14 эзар бежана 30 эзар устагIеи хьалкхебу оаха, 1600 бетта етт лелабу. ХIара шера пхи эзар тонн совгIа дулхеи дулхе ахфабрикаташ аракедаш йола дулха продукце цех я тха. Шурий цахо 16 эзар гекталитрга кхочаш шура лу. Кхетадеш ма-дий, иштта доккхийча балхашка доакъарий база чIоагIйир тхо эггара хьалхарча декхарех цаI хилар. Мелиораце новкъостал дергда тха госхоза хьайбаш доакъаршта Iалашде моттел, доалахошта хьажкIаш дукхагIа доаттба а. Из ба хьахкарч ледаю боахам — 300 эзарнега кхачалга хьакха йолаш. Хьайбаш леладу цу тайпара доккхий боахамаш Румыни хIана укх сахьата дукха дац, цхьабакъда шоаш чIоагIа пайдана хилар хьахьехкад цар.

«Джурджу» яхача госхозе болх беш 600 саг ва. Город Джурджуна гонахьа тхьо километр гаьна ялача юрташка, цхьабакъда производствана лалла бат уж, Цудухьа транспортни проблема яц тха. Болхлой кадрай проблема а къаьстаь яьнай. Традици а хинна дIадолзденнад лаьша а кар кхийнача бераша а боахаме болх белга. Шерагара шерага дукхагIа хул елапеш, хаддахза тоалу вахара хьалаш.

Госхоза массехк юрта хилар тхо. Уж сихха тоалуш йоагIа. ГIишлошъеча бригадо городерчар тьысапе мел эшар чу а долеш чуйе цIеноаш хьаллу. Юрташка и детсадаш, яслеш, школаш, тикаш, хIаьта госхоза центральни усадьбе — гIалхьача маьхех хьаштлола эзар кийлеш йола столови, цо деча гIулакхех пайда за дукхача цIен нозноша.

— Хов тхона, — аьлар Владимир Вулпановича ше тхоьара къасташ — мелиораци яра Советски Союзе мел дукха балхаш ду, юрта боахама специализаци яра проблемаш мел шера чулаьца кхестаю. Тхона IалааьмаIе боккхача маьха я советски коллегай опыт.

И. МИХАЙЛОВ, АПН соб. корр.
Бухарест.

ОППОРТУНИЗМАНА ДУХЬАЛАРА БОЛЬШЕВИКИЙ ПАРТЕ КЪОВСАМ

Большевизма идейни коастаIаша каст-каста коммунисташ бехке бу «кочъухаши» идеологически экстремизм» йовлаши ба яхаш. Цхьабакъда исторически опыто теша ду, оппортунизмана садеттаро, из кIалтIапхаро хIаьта а пролетарски парти хувцаяларга на кхоачаве йиш яц, политически Iоажал тIаккхоачаю цуьна, революционни перспективаех йоаккх из.

Хьадагайоаргтьа вай кхыметтел II Интернационала кхел. Эдуарда Берштейна марксизмана шерра ревизи е йолаяьчул тIехьагIа, малхбузеневропейски социал-демократе лидераши цуьна тIехьалаттараши тоха боагIача тайпара юхатоха ца могаш бисача хана, оппортунизмо, ракови дестамо санна, лазор тохар II Интернационала организмах, юхера а дунеи хьалхарча тIема шерашка ийрча доваррга дIаккховчаьир из.

Оппортунизм — из болхлой болама юкъе кийсдинна цхьа моллагIа дагадоаца хIама а кхыметтел къаьст-къаьстача наха пролетариата гIулакхе цхьа моллагIча тайпара болх бар а йоаш, белгалларча исторически зама болх ба. Цуи классови оалаш пролетариата ший социальни составаца, ка цуьна таре ца хиларнец ерригача капиталистически обществa социальни структурацеи дувзалуш да.

Капитализме хьалчу Iочу ювлача эзараш лагIашка гIолла кагийча буржуазера юкъа кхечна а пролетариат. Болхлой болама юкъейоалаяза Iаш буржуазни идеологе лазор кхийттеи цуьна хилла мара мукъа ца йоалалуши йола элементаш. Уж а «боахлой аристократеца» цхьана оппортунизмана бе-беча тайпашта кхача таьпраш а.

Кагийча буржуазе классови бахьало гучаьяла тарлу аьттехьарча оппортуниста пессимизме а аьрдехьарчо — террориста моттийта леладеча революционни гIулакхашка а. Нагахьа санна хьалхарчун тайпара саг капитализмана революционни къовсам вIалла лоаттабе а ца ловш вале, шоллагIчун декал дац хьинаре реалистически къовсам лоаттабе, кIалак хургволча авантюраште из юкъе кхувсаш йола «революционни» чоаи тIайогIа цуьна каст-касто. ДIатIахьежача уж бе-бе хете а, царех хIаране шо-шоай тайпара аьттув боах реакционни шийна. БелгалагIа маIанагIа уж шаккхе а буржуазе шечул дикагIа буржуазе хьашташ лорадеш ца йиш я.

Пролетариата социальни революци хила йиш яц, аьхад В. И. Ленина оппортунизмаца къовсам ца лоттабеш, революци хилаи хьалхагIа болхлоша хоадамбоалаш из дIа ца къоастаеш революци ше дIайолаеннача хана геттара дIа ца хоадаеш (Соч. бизза гуллам, т. 20, оагI. 306).

Революцена нах оарцагIбоахилга меньшевикий оппортунистически политикана деррагIа критика ярца лаьха дийзад большевикаша. Хоаш ма-дарра, 1903 шера, эггара хьалхара эрсий революци йолалале цхьа шуи ах шуи хьалхагIа, РСДРП ШоллагIча съезде екъаеннай парти Ленин керте лаьттача большевикашеи Мартов керте лаьттача меньшевикаштеи. Цу ханне а организационни дош къувсаш вIашка тоссабеннаб вIашдухьалара ши никъ — революционнии реформистскии. Большевикаша пролетарски революце гера санна лаьрхIай парти, меньшевикаша — социальни реформай гера санна.

Организационни дешашта барт эгIара дукха ха вIалехьа Iотта а кхийтар, кхы тIа кIоарг а делар политически стратегеи тактикаи дешашта барт эгIар. Эггара хьалхара эрсий революци йолаеннача хана вIашдухьала йола политически платформаш кхайкайир большевикашеи меньшевикашеи. Шоаех марксисташ оалаш хана меньшевикаш, кхьание геттара цийса ма-аллара, марксизма позицеш тIа «латтачуш дукхагIа, бадаш бар». Цар политически платформи реформизма, догматизма, барта кхара цуи доагIаш яр. В. И. Ленин керте лаьттача большевикаша, меньшевистски платформа тIера марксистски камуфляж тIера Iо а яьккха, хьахьекхар революцена новкъарле ялеи халкъа букъа тIехьашка а этта паччахьаца хьоастенна бартакхара либеральни буржуазена новкъостал делеи мара кхы но де дика ца хилар.

1905 шера революционни событеш чIоагIа дегIайоагIаш лаьттача хана буржуази юха ца къоаккхар кхьа меньшевикаша доралуш хула могадора пролетариата. Хьалдача хьала анализага хьежжа хIаьла терболлеттеи гIулакхаш чакхдоахилгеи марксизмо дIалехкашехьа а, меньшевикаша исторически тарамий дарда тIа лелабора шоай политически никъ, Россерча событешта дIаихача бIаьшерений малхбузеневропейски буржуазни революцей къьнара схемаши къаденна бустамаши юкъеда а гIерташ. Ерриге революционно-демократически элементаш, царна хетачох революце «Iаьржача болхлочув» дакъа кхоачадеш хиннача пролетариата гонахьа ца а кхеташ, либеральни буржуазена гонахьа вIашагIа кхета езаш яр. Меньшевикаша эшайора пролетариата революционни торонаш, ахартоин общества кхийола демократически элементаш шийна тIехьаяха цуьна могаргах тешаеар уж, кхьача тайпара, цар тIех мах бора либеральни буржуазе.

Революцерча гегемонех цуьна керте малагIа оттаргьа — пролетариат оттаргьа е буржуази оттаргьа — яха дош юкъмоттигера хилар большевикаштеи меньшевикаштеи юкъе лаьттача идейни къовсамашка.

Кердача замая маIан бихера деиз техка а техка, В. И. Ленина хьахьекхар цуи керте лаьтта тенденци: буржуази хийра а яьккха, хIана кортамукъаьлен болама керте отт болхлой класс — чакхьаьдалаца революци а йолаш ше маI малара йоаш, «хабар доацаш, шеко йоацаш, тIехьаьнкахьа цхьа ца хьожаш демократизм оахьаллоацаргболаш» йола класс (Соч. бизза гуллам, т. 2, оагI. 454).

Революци котъяьлта эггара хьалха халкъа революце куьйгалхочун дакъа болхлой класса кхоачашдарах, из дIахо яхьа нагарах тайша хургда аьнна а хеташ, большевикаша пролетариат тIахьехар майрра, хьинаре гIулакхаш чакхдахара.

Большевикаша харцахьа лаьрхIар цхьакха а, Ленина яьхачох, меньшевикий ахха, ский доаца, ренегатски, хьархой болам реакционни ца яьха идея (Соч. бизза гуллам, т. 17, оагI. 229). Ахархой юкъера а боахаш, меньшевикаша бокъонаца либеральни буржуазеца оппортунистически блок йора пролетариатах.

Меньшевизма политика хьагуча а йоахаш, В. И. Ленина массе оагIорахьара бакъъаь хьоаттаяьй ахархошцарча пролетариата цхьоагIон идея, цу тайпара цхьоагIо демократически революци котъяьлара, из дIачакхьаалаца дIаяхьара хилалза дагдоаца хьал а лоархIаш.

Революци чакхъяллалга дIаяхьара маIан малагIа да? Меньшевистски схемагIа цуи маIан дар. Малхбузехьа хьалха хиннача революцешка санна, Iаьдал йоккхача буржуазега дIадалар. Вешта аьлча, болхлой класс буржуазена «цIера юкъера хаьшкаш кхахьа» дезаш яр.

Цу тайпара перспектива хоадамболлаш юхакхессар большевикаша. Ленина белгалдаьхад, болхлой класс куьйгалхо а йолаш йолча буржуазно-демократически революце котаэр Iаьдал йоккхача капиталале ца а йоаш, революционна халкъа бе йолаш чIа езаш хилар. Цу Iаьдало во бойле беза мохк социалистически эргадоаш ярга балара.

Меньшевизмагахьара кхерам сенах лаьттар аьлча, из лаьттар, цо болхлой классе демократически къовсам цуи социалистически декхарех дIакъестабеш, уж декхараш, мадарра аьлча, «гречески календашка» кхачалга тIеххьадоххаш хийна хиларах. II Интернационала оппортунистически лидерашта тIеххьа меньшевикаша йоахар, демократически социалистически революцешта юкъе буржуазе дезза деш бIаьхха ха йола еза.

Из капитулянтски установка харц а яь, В. И. Ленина кийчъяь буржуазно-демократически революци социалистически уга ялара теори, цу тайпара болхлой классо социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсамо хьадда, хьоастам бола перспектива хьа а еллаш.

Ленински парте шин фронте яьй оппортунизмана духьалара наступлени — аьттехьарча санна, иштта «аьрдехьарча» а цуи гIулакхашта духьала. Меньшевикий реформизма идеологи, цар оппортунистически тактика хьагуча а йоахаш, большевикаша цу цхьан хана хьагучадаьхад анархизма террорезман дуьлам, гIаргIетта къовсам лоаттабаьб Троцкий ший гIоръяьккха кхайкаьча «перманентни революце» яьссача теорена аьрдехьа гIолла хьалхалелара духьала. Революционни процесса объективни законсмерностеш техка а еш, пролетариат авантюристически кхувсаялийта, цхьаккха тайпа юкъ юкъе ца а йолийташ цу сахьате цукга Iаьдал хьадаккхийта тIейртай из «теора».

Троцке кагий-буржуазни экстремизм, «цIенача» болхлой правительства хьакъехьа цо дальоаца йоккхалаш белгал а доахаш, большевикаша пролетариата хьийхах бокъонца бола революционераш «хабара революционерех» хьакъоастабе ховга, массе тайпарча ультрааьрдехьарча группировкай провокацешка из ца дугIилга.

Аьттехьарчеи «аьрдехьарчеи» оппортунистамца хоамболлаш къовсам а лоаттабеш, большевикаша цуша цхьана болхлой болама барт эгIаргбоаца, марксистско-ленински принципий дарда тIа из кхоттабергбола, пролетариат керте а йолаш революционно-демократически визий бIарча цхьа фронт хьаерIола гIулакх даьа большевикаша. Кагийбуржуазни демократически партешца уж ма а кхиале а баккха кашиа вaIадеши шоаш ца хаьа большевикаша хIаьта а цIаккха а сацийтабац идейни къовсам, критика яьй цу партей гIалаташта, мелала, шекошта.

Уж деррига хIамаш боккхача лоархIаме хиннад нах революцена оарцагIбахара, цар новкъостал даьа болхлой боламера большевистски парте позицеш чIоагIъяра, буржуазни идеологии политики чакхйоахараш хилар тарра оппортунисташ хьагучабахари хийрабахаран.

Ленински парте духьал из бахьан долаш цхьана а тайпара доарзагIа ца йоаллы хьаллоаттаьй революционни марксизма принципаш, хьадинза хьагучабаьхаб меньшевикаш, троцкисташ, кагийбуржуазни «аьрдехьара» экстремисташ. Къаьстта чIоагIа революционни турпалал хьахьокха а демократии социализми бахьан долаш лоаттабеча къовсаме куьйгалдара дакъа шийга а кхета Росе болхлой класса.

Цу къовсама опыт хьалIаша гIа а тохаш. Ленина яздаьд: «Шийкотало лакха пролетариат кийчъяра хилаиза дагдоацача хьалех цаI — из ба оппортунизмана, реформизмана, социал-шовинизмана, цу тайпарча кхыча, пролетариат шийгIулакхаш капиталистически хьалашка лелалеш хиларах ца хила ца йоалча буржуазни влияненех тесенешех духьала йIаьхача хавен тIаIгергтан, къахетам боаш лоаттабу къовсам» (Соч. бизза гуллам, т. 40, оагI. 24.) Цу дешашка хьахьекхай ший лоархIам вай денош а бовзза йола ленинизма лоархIамегIарча принципех цаI.

Иван АЛУФ,
исторически Iилмай кандидат. (АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

АВСТРАЛИЙСКИ КАЛЕЙДОСКОП

«ТАУНОБИЛЬ»

МаIан дуча цунах хур укх тайпара да: городской автомобиль, говзда лаьрхIа автомобиль. Ше хьакхеллачох цу тайпара дIа тиллий конструктора Рой Лембригена. Австралийски информационни службо бечу хоамагIа, 116 пассажир дIахьа кхуьла могаредолаш йолча «Таунобила» тоххамаш дара кийчо яь йолаш латт Сиднее. ДIа-юха лелара цунна энерги телаш я хIарайр тонна еза йола шиъ аккумуляторни батарея. Уж ролекаш тIа оттая а 2—3 минута хувша йиш йолаш я. Кхьа-дигь сахьата цикъ бара кхоачем бу аккумуляторан электроавтобусана — хIора сахьата 60 километр сиха. Керла тайпа аккумуляторан дIахо кхьейоалаяро цхеза совгIа дукхагIа цикъ бе йиш хулийтаргья цунга. «Таунобила» чура че йоккха я, иж оагIора летта дац, гIандаш наргIата отталаь да. НаIарех цкъана чуяккха йиш я берий шиъ коляска. Электрически тормозаша Iалашду геттара тайка тормоз техника. Цхьабакъда «Таунобилеи» доалла керттера дикадар, бокъдар аьлча, из фо бIех ца дарах, тата чIоагIа доалаш ца цидарах латт.

(АИС — АПН).

ШЕКА ЮКЪЕ ГЮЛЛА ХIАМА ХАЗАР...

«Колдоргиа къамаьл тIалоша» цу тайпара аппарат хьаьй Барри Ричардсона, Колфилдски технологически института преподавателя. Прибора чу латт тайп-тайпарча частотий оалам тIалувлаш йола тхьо вибратор, ваьхка гоннахьа а шина белажа чухьахьарча овкIоралаь а чIоагIъь я из. Шекъина оазам хо а лун, аьлча дет Барри Ричардсона, къора ер тIа-тIа дукхагIа уж къестае варгва. Цо йоах, Iолешше а къора хинна бер из устройство бахьа долаш шие-хьа шойна къамаьл де Iомалургда. Къора бийрзача боккхийча новна а новкъостал дергда прибора. Уж «къамаьлага» баьнна хилларах, йоах кхоретаче, къамаьл деш волчо деттаю бордаища оаз инйсье Iомабала мара безац кар. Цхьабакъда вар цIока берий дар шина дика хIама холуш дац».

(АИС — АПН).

«КЕНГУРИЙН» ХЬИСАПАГIА

ТIоханка йодаш туесалуши аларйа йоваш я кенгураш; йоахалла итт, лакхалла — кхоъ метр тоссалу уж. ТIаккха иек де ховлий царна? Джордж Уилсона, гопахье лелавра австралийски Управлени отдела начальника, йоах: кенгураш — иека шийна хьакхелла я. Джордж Уилсона анийвад, духхьашха хи чу дьнина къона хьийбаш бух ца а доахаш, шоаш «Iема» ма-хиллара, кортош хи тIа гIолла делалаь хилар. Бакъда, юххьанца кхуссала гIийртар уж, цхьабакъда 10—15 секунд аьнкаба гIолла тайжа иек де йолаелар. Иек деш йолча кенгура цIог цхо техца секил ийса подар хи тIа гIолла, чкъарши цIог а тардолийташ». ХIаьта а Уилсона хет, кенгураш иек дира цIера ирех лаьрхIа йиш яц, цаккхарех кIалхарйоалар дукха уж хи чу тоссалу аьнна.

(АИС — АПН).

Асуански гидроэнергетически комплекси Хелуански металлургически комбинати хьалъеча хана хьахинна советско-египетски вIаши дIа-юха леладу гIулакхаш дIахо дегIадоагIа АРЕ бос болча металлурге хьалхара предприяти — Наг-Хаммадера алюминиеви комбинат — хьалъеча хана а.

Ленинградски инженерий проектагIа хьалъеш йолча комбинато хIара шера 100 эзар тонн алюмини арахецаргда.

СУРТА ТIА: советски специалисташ технологическа монтажа волча кертерчи инженераца Сулейман Ризапа (юкъера вар) болх бууаш ба.

ТАСС фотохроника.

ОЛЬСТЕР: КЕРДАЯЬККХА СТОРМОНТ

Дукха ха йоаццаш Лондонеи Манчестереи пациентий группана «тоххамбеш хинначо психологаша британский дог эшадеш долча бахьанашта юкъе хьоахадаьдаш ольстерски дош. Массаза а бе бе бесаш долча телеэкрана тIа хулаш дао, кино тIара тIом ба из? Банне а бац: тIемаца дIаIама йиш яц, цхьабакъда из вIалла болаш бец аьнна хетадалийта гIоота-м йиш я...

Цу юкъа Къилбаседен Ирландеса хьал укх тIеххьарча бетташка кхы а чоалханегIа а хаинал, из а ренвал. Конституционни конвенте хоржамаш хиннай — моттигерча доала керда хьисап. Хийттача тайпара шига дукхагIа голосаш кхаьчар дукхагIа болча протестантски кандидатишка. Iаьдал католикашка — прогвинцерча тоIабаь боахкача кIезигагIа бараша — декъара идея тIаэца тигадац моттигерча буржуазе аьттехьарча, реакционнегIа болча тиъина хьаштаи хьаллоатталеш йолча вIамагIкхийттача ольстерски юнионистий коалице. «Файненшил таймс» яхача газето яздаьдар, коалице платформа бемгалйоад «Лондонцара бувзамаш теда ца лаоцех хIаьта миття протестантски дукхагIбаоий Iаьдал юха оттаие гIертарие».

Уильям Крейг, «Вэнгард» яхача экстремистски болама лидера, католикаш боабе яхаш нахо хьалхашка тIадьехам баьеця «сарогача Ольстера лоархIамеча» цу гIулакха юкъе дакъа ца лоцаш се я Iеогавацар со яьхачеш саго, дьакхайкхаьд. Iаьдал декъаргда яхалга — «политически пьыцк» ба аьнна. Кхы а чIоагIагIа аьнна политики священники волча Ян Пейсле. Цо дIаьийхад бокъонка болча патриоташа протестантски Ольстеро лорара сон чехка геза бе доллилга. Из гучдахьара шантаж я, гражданиски бокъонашта тIехьара болам кдерабе гIевтаита да. Конвенс къоэстаергIола инструмент а лаьрхIа британски политикаша ежна конвента идея лев тIа хиинаяц, е хила йиш я яцр.

Долла хIама шоай гон тIа юха доагIа. ХIанзара конвент хьаьнара, хано ца могаяь доалдара фоома — протестанташа доал даь стормонт моог я. Вешта, тамаш яц, хIанзара политически хьал чIоагIа да аьл йиш йолаш цхьаккха а карле, кхыметтел хоржамашка хотбаьииараш а тIехьа. Совнаш я Къилбаседен Ирландия йоаолаш латта экономически социальни вIашдухьаленаш. Уж вIашдухьаленаш этара дикагIа хьакхоккаш долча хIамаех ца! — шина а лагера — католически протестантски — ер воении экстремистски формоованей лоархIам тIа-тIа бокхагIа хуаш хилар. Цхьабоаца хана политически партешта дегIала а ухаш, цхьайолча хана нао тактика юстара а кхувсаш, уж группировкаш я дукхагIча даькъе Къилбаседен Ирландеса событеш хьаллхьеераш. Ольстерски доаме эгара бIагалагIа барех ца! я, хьалхагIа я сашна, цкъаза цхьа хIама лаьрхIа Iадда Iеши, протестантски ультраша «забастовка» яьча хана из хиинача тайпара, цкъаза антиюнионистски райондашка нах дуяца ухаш йола дукхача зовонет латта британски бIаи хоеус.

Цу тайпара, ольстерски фронте дикалгахьа хувшлешна хIама дац. Заседание ягIа конвент Лондоне шиъ «фершмендацеш» кийчъаш, хIаьта британски столицера поккаьа доагIа эскари полицейски визаш чIоагIдара хьакъехьа. Бедашна дувьача герзаша хьалхагIа я сашна дукха нах боабу, хIаьта цаоех дукхагIа бараш бола тIабосса католикаш ба. Ольстерски конвенсо кхы цхьаькха а цхьа гIа баьектаб кIалхьагIа Iочубодача доаме лагIаш тIа гIолла.

Э. ЧЕПОРОВ,
АПН соб. корр.
(АПН).

ШПРИНГЕРА ДУХЬАЛА ХIАНА ХИННАБ СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТАШ

Малхбузен Берлине вахача моллагIчунга а хеттел, оаш, сенца белгалйоалаш я Кохштрассе улица? Жоп лургда иоаша: Шпрингера 60-ча некъашка ухказа шиъ йоаххагIйолча филиалех цаI хьайийлача ФРГ газетин мачччахье издательствоца. Ше хьакникача хьаллерча деношка а дале «фронтови городе» (Малхбузен Берлинах цу хана оалаш хиина ма-хиллара) тIема поклоза хьал кхоакадалейта йолвенлай Шпрингера концерн. Германиий Демократически Республика духьаладаа тайшача балхи финансироваи ий Издательства здание чуоь ГДР столица кхачешаш хьоог а кьикха, цу чу гIолле чу а бахе. 1962 шера 18 июня ГДР пограничник Рейнхольд Хун вийнав диверситанш...

ХIаьта тахан миштай Шпрингера концерн? ХьалхагIа е санна, Малхбузен Берлинера 80 процент газетин рынок цуо бе йоалл: тIара дийцакьава тираж 700 эзар экземпляр тарггa я. ГIар цIена Шпрингера листилгаша дIахо а «шийлача гIемья» хиина хьуа чубехк уж ешаоашта, фушагIа даь а Европе кхоккам кIаьдбара процесс дегIайра новкъаьде е гIерташ.

«Йиззa информаци яа хала да малхбузенберлински газеташ тIара сов дукха ух уж юххедиса бакъдараш тIера Iокхесача Шпрингера издательствора» — шитта мах бу цу гIулакха Норберт Экерфорту, Малхбузен Берлине прогрессивне кагирхой организаций объединенно председатела. Критически оазам яьнна социал-демократашта даьча къамаьлашка а. Масала, Клаус Рабиллгера, малхбузенберлински социал-демократически парте (СДП) председатела заместителя, хьакхайкадаьд, «моллагIча тайпара уйла дег чу йоссаяр духьа шпрингеровски прессо цIаккха а хьоахаяц лоархIаме факташ, хIаьта кхийола информаци хоашшехьа а михьарйоаз» аьнна.

Дукха ха йоаццаш, кагирхой группашеи студенчески организацешеи Шпрингера концерна — цу хароашн оалийн фабрикине духьала протеста демонстраци ягье хана. ЧIоагIа чуэа баьенна цога гIерташ бар доал бу социал - демократаш. Шпрингеровски прессо деш йол дана хIамо Малхбузен Берлинера сенато лелаеча политикага хьежжа ма дарий.

ТIаккха тахан господин Шпрингера кхитке хIана ю социал - демократаша? ТIолотац цо хьадеамалуш латт. ВIаьстая юкъе депутатий городской палате хоржамаш хилар. Цига монополистически буржуазе парти — ХДС 48 процент болча хаьржархошкара голосаш а кхаьча. Ма-дарра аьлча, эттара цига болашагIа яр а хиина дIаьттар. Iаьдал хавара ца далийтар духьа партеца демократий партеца (СВДП) коалиционни правительство вIашагIйолла йийзар социал - демократий.

Хоржамашка ХДС толам баьккхар шиъ прессо а тIехьа Шпрингер маоа кхы сег нашар. Шпрингера оал дахa йоаллинай СДП-ел СВДП-ен: нагахье сшоа гIулакх хIанз синна дIахо а дIасоде Малхбузен Германе ХДС-а доала оазаш дIаяла ешрталаш - хьоrI.

В. ВЯСТРИК,
АПН соб. корр.
Малхбузехьар Берлин.

Лакхъенна говзал гойташ

Лакхъенна говзал гойташ чакхъяьлар МагIалбике дукха ха йоаццаш республикерча къонача моделистий яхьаш. Цига вар юрташкареи городашкареи вена къона 300 совгIа саг — самолетий, кемай, автомашиний моделаш еш бола нах. Цига яр спортивни радиоловзарий яхьаш а.

Самолетий моделаш кийчъярий къовсамашка эгара дикагIа хьоккхаяш гойтар Грознерча Старопромысловски района викалаша. Цар моделаша хьалхара моттиг якхар цхьа тайпарча яхьашка — планерех, таймерии моделех (хьалдача хана моторо боах беш йоал моделаш), фига «тIом» беш хинача моделех. Самолетий-кордей яхьашка хьалхара моттиг яькхар Заводской районерча химикий Дворецерчар.

Кемай моделий яхьашка декъа хоьицам бар цийс районера викалаш. Цига хьалхара моттиг яьккхар Грознерча къонача техникий республикански станце команда.

Къаьстта белгалдаьккха доагIа Ачхой-Мартана районерча кагирхоша дукхача шерашка цу яхьашка толамеца дакъа лоацаш хилар. Укх шера а шоллагIа моттиг яьккхар цу районерча команда. ХIаьта кемай моделий яхьашка кхоалагIа моттиг Ачхой-Мартанерча шоллагIча команда яькхар. Яхтай къовсамашка эгара хьалха вар Ачхой-Мартанера Сельмурзаев, хи кIалхарча лодкай яхьешка шоллагIчен кхоалагIчен моттигаш яа а цу районера Алиева Сайдаеви хилар.

Пхи команда яр автомоделистий яхьашка дакъа лоацаш. Цу яхьашка эгара дикагIа хьоккхамаш гойтар шиъ хьалхарен цаI шоллагIен моттигаш яьхача Назрановски районерча моделисташа. 2,5 кубически сантиметр мотор болча «Виалисий» а электродвигатель латтача «Газ-51» а моделаш гойтача яхьашка хьалхара моттигаш яьхар Назранерча Р. Салмиджанова В. Озиева. Резина двигатель йолча автомашиний моделаш гойтача шоллагIча моттиге а цу районера Озиев Тимур хилар.

Автомоделистий яхьашка шоллагIа моттиг а юртарча команда яькхар. Шиъ хьалхарен цаI кхоалагIен моттигаш яьхар Ачхой-Мартанерча команда викалаша.

Радиоловзарий программана юкъедоагIар: «Чарахьаша поган лохьлга» — арешака новкъосталца передатчик лохилга, сихагIа генератор вIашагIйоллилга, радистий тайп-тайпара къовсамаш. Цу яхьашка тешшаме хьалхара моттиг яьккхар къонача техникий республикански станце команда. ШоллагIча моттиге баьлар МагIалбикера радиоспортсменаш.

— Республикерча къонача моделистий аргIанарча яхьаш хьаьйеккхар юрташкарча берий технически кхоллама боарам белгала дегIабеллилга, уж городерчарна цийсса яхьашка дакъа лаьца ве Iеш, цхьаволча доазъоеккха городерчарел тIех говзал гойташ а хилар. Цунна къаьтта тешал ду укх яхьашка Ачхой-Мартанерчен Назранерчен къонача моделисташа даьхача толамаша.

Къонача моделистий республикански яхьаш дьахьеккхар цу доархIамерча балшеара цхьадола кхачамбоацарат а. Масала, юрташка геттара кIезига ба радиоспорт Iомаераш. Цхьайолча районашка геттара эсала лел берий технически кхоллам дегIабоалабелга.

А. БАСИЕВ.

ДIадахача «Ирландийнаьха» Грозне, С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе хилар советски кагирхой Ленна хетадаь республика спортсмений спофтакиаде цIей. Эгара дикагIа ловзача спортсменаша цига дIайихьар акробатикагIа, самбогIа, кIалтохаргагIа, дзю-до яхача ловзаргIа, хьалха валаргIа велосипедаш хахкаргIа йола яхьаш. Шей чакхдоалаш «Терек» яха вай футбольни командеи ФРГ Мюнхенера сборни футбольни командеи дуней халкъашта юкъе новкъосташха вIашагIкхетара хьесате футболах лайзар.

Ю. ЮСУПОВА текст.

СУРТА ТIА: кIалтохаргах летараш.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

БЕРИЙ ИСКУССТВО ДЕГIАЙОАГIА

ТIом чакх а баьнна, цIаеоагIа сайте. Уназа сурт отт цунна хьалхашка: цун дезал чувьаьча цIеноах пеней юхаш мара хIама дисадац. Иштта да цу гонахьара цIеноги а. Ше тIем тIа водача хана шоай йиIига хиина теник хорайоагIа цунна. Из бе а йоаллаш гIайгIане дIаотт. Иштта да изобразительни искусстваи республикански музее хьайийллача Грозненски художественни школа дешархой живописа произведеней выставке латта цу школа дешархочун Корнунова Игора «Фронтера цIавар» яха картина.

Цо дьаьхах тIемах дьаьна лулам, цо нека тIаоттабу боккха бала. ТIеча духьалара уйла дет чу йоссеш да из картина.

ТIема духьалара уйла гIоттаеш да выставкех дешархой Миронова «Память», Фисенкой «У памятника» яха картинаш а.

Говза даь да дешархочуй Панкова Людай кIала зигаши чеши а дохийташ хьаьь, хоа иув хьожаш йоалла йоккха саг тIайола картина, Семенова Оляс ше бийшача фаьлгах лаьна даь говр а йолаш сигала гIолла хехка йоал сошоз тIайола картина, иштта Кирякина Маринай, кхьчар картинаш.

Хьажа дот доагIаш а берий искусствах доккха дайташ а я Грозненски художественни школа дешархой живописа произведеней выставка. Цу школа дешархой скульптура произведеней выставка а музее цийчъерхья, аьнна хет.

Ю. ЮСУПОВ.

ХАЛКЪА БАГАХБУВЦАМЦАРА

МоцагIа шиъ воI а ийша цхьа аьла волча гIала йотта ваха хиннав Цаген. ГIала етта аьлча нарча кховиткъа бежал лала дезаш хиннав аьла. ХIаьта цар гIала етта аьнначул тIехьагIа, уж боа а баь, доалан шийна дита лаьрхIад аьлас. Из хоазенца Цагена аьлан гIала гоама йотта йоалаьй.

— Гаций тьова, Цаген, ципа-м гоама ца йоттий гIалъ, — аьнна из зайнача аьлас.

— Га-и дьаьа гора соиз, цхьабакъда, цхьа - шиъ саг а лахийта, тха дIагIаьа гIалаш цийсьаш доала цIарапуов хьа ца лахье, хIанз де хIама лаькх. — аьнна Цагена.

— Мегаьд, сай воIа цхьа зайн вохийтаргва ал из хьадайта, — аьннад аьлас.

— ГIалан саьнаш цийсаш доала цIарапуов эз хьала йоах вогза оаш са несайта. ХIаьта цо кхы хIама дий цигача дьака хоитте, кхы хIама лац, со цIавелча кер дIа а дийхке, хьайг дIадеца йоахар зорза Iа. — аьнна Цагена.

— Хоа марзае гоама еттай тха гIала. ХIанз из цийсаш...

— Кхы хIама йоахарий цо? — хьеттад цо дувцарох ценъяьнача Цагена несас.

— Со цIавалча кер дIа а дийхке, хьайг дIадеца а йоахал. — аьнна аьлан воIо.

— Дика да хIаьта, тахан саьлIа йоалита, кховна саьнаш цIарапура а ийца дIадохийтаргда ал цо, — аьннад несас.

— Мегаьд, — аьнна раьза а хиина, уж Iобийшачул тIехьагIа уйла яьча несийна хайнад шиъ маоеи маьоалаш гIувлакх техаргa. Сица яхача цо маьоцIей хьа а байка, мукв теха дIайийха аьлан воI сангарчу хоарваь. ХIаьта лай цIавахийтаь, гIувлакх долча тайпара аьланга дIадувцаргда Iа, са мехи марлаш цар балхах бокъонна доагIаш цар дIа а дечьа, кастта Iа дIа ца боахийте, воIах наогва хьо аьлаьь, аьнна.

Дукха ца гоеш шоашта доагIаш доала доахан а доалалеш цIавенав Цаген цун воIа.

ДIаяздаьр МАЛЬСАГОВ Абу.

ТХА КОНСУЛЬТАЦЕШ

ВАСКЕТАГIА ТIЕХЬЕ КХАЧАРА БОКЪО

ВаскетагIа хьанхежань тIехьа шиъ доалахье еоаеега СССР хIара гражданина шиъ хIамаш тIехьаленна шиъ хьалт доноа хьожке Конституцие еннача бокъонгара хьадоагIаш да.

ВаскетагIа шоай хIамаш дIахьожке йиш яц самастам чу болча гражданий мара, вешта аьлча, ше чакханника аьть хIара гIулакха маIаш кхетадучуш цунна доал дьаьаш болча наьха мара.

ВаскетагIа шиъ хIамаш кхычоа дIахьожаечув бокъо я цу гIулакха ше дала васкет чиччa хагa а хуица е юхадаькха, шиъ хьаштдала кердадар отталаь а ца отталаш а. ХьалхагIа даь васкет тIехьагIа вашо геттара е цхьаволча дакъе юкъера дIадоахк.

Сберегательни кассашка дIалахьла ухла шоай ахча васкетагIа къьоа хьожаде бокъо я гражданий дьачаьаьлахкеи сберегательни кассашка ахча дIачуэцна ухалзара хьетедара хьакъетье СССР Финансий Министерства № 901 а йолаш 1949 шера 20 июне арахийцача Инструкце тIа аьнна тайпара.

Сберегательни кассашка ахча дIалахьа учалача гражданашта бокъо я сберегательни кассерашкан лицевой счета тIа а хIаьта иштта сберегательни книжка тIа а васкет дIаяздарна е сберегательни кассага заявлени кхарца шоай ахча кхычарна хьожаде (иштта дIаяздаь васкет а е цина заявлени а нотариальни конторо, къахьетамхой депутатий юрта Совета исполкомо, ахча долаш волчо болх беча моттигерча администраце е цо дахаш уллача учреждене печати хьаттаь хила деза).

Ше даьхIачок аьнна сберегательни кассага воза бе беза цига дIаязьяа ухаш ахча доаш волчо.

Сберкассе ухлача шиъ ахча хьакъежьа даь васкет юхадаьккха е хуица йиш я из даьа оттабаьча моллагIча наькъа тIа. Цхьабакъда лицевой счета тIа сберкнижка тIа е кьаьстта енача заявлене тIа даь васкет кхалакхца е хуица йиш я нотариальни конторе гIолла чIоагI а даь шоллагIа деннача васкетага, нагахь санна цу хьаьчакхь къаьстта яь белгало цу тIа хуле.

Васкет моллагIча тайпара дой а, сонна тIехьале шиъ хьаштдолчох кхачаш мукъа аьл кхеиза йолча е боах будуш даамача веинечуи бераштa (цу даькъе хьоашаш баь хьатIаннйоашта боах будурбоаш долча наьха сесаг, аьшта-доашта (цоаех кьоанаш баь дIагIаккыца хиннарашта), валале хьалхагIа шерал кIезигагIа доашача хана веиначчи иждивене хиннача боах бе могаш боаьча наьха белгалара дакъа а кхоачадеш мара.

Цу белгалара дакъа хьакъоастадеча хана генкалбе беза законагIа тIехьале кхача йоагIаш боаа беркига нах а веинaчох юпейаса масса тайпана хIамаш а, уж наох венначийша цхьана бахаш хиннабдарах аьлна.

А. ТАТУС,
Нохч-ГIалгIай АССР юстице министерства юкъ-кхагIвоаза консультант.

КУРОРТА ЮБИЛЕЙ

Аьшк доалла дарбан хиш тIечадаьлча дена 275 шу дизао белгалдоаьккхаш я Липецки курорт. Россе къаьнагIчарех цаI. Белгалдоалаш хIама да липецки ших шиъ хана Петр I а пайда яйша хилар. Цхьабакъда бIаьрча бIаь шу дIадаьннад курорт хьаьалоа хьакъехьаьрча указа кудгаш яздаь. Хьалт дараш мара дарба лайта йиш йолаш хиинабац указа цу хана.

Советски хана массанена а хьийийла я курорт. ХIара шера 10 эзар совгIа саг воагIа укхаза шоай унахцIенон тоае мелха масса минигера.

ХIанз шеоъеш я Липецки курорт. ХIинзле эксплуатаце хьайнай ... корпус, поликлиника, кхыдола гIирсаш.

IаламьIате дукха масса тайпара дарбани унахцIенон средствеш я Липецки курорта. Царех керттера араш — моттигера минеральни хиш колдаш. Дукхача шерашка эшачул тIехьагIа гучадаьннараша хьахьокхачох, царех дарба дика хул. Масала, кер, маьже, букъа тIехк лазаш хиллача, даоба хул 98,5 процент болча унахоашта.

Анатолий БАЮКИНСКИЙ,
АПН корреспондент.
Липецк.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Грозненски химически комбинате йиллача № 28 йолча

Грозненски городской профессионально - технически училище 1975 — 1976 дешара шера дешархой дIачуэц.

Укх кIала белгалъяьча специальностех говзал лаккха йола болхлой кийчбу училищо.

1. Механизаттех химически промышленноста предприятешта оборудовани ю слесарь-монтажник.
Iомалуш яккха еза ха: 8 класс яьккхараша — ши шу, 10 класс яьккхараша — 1 шу. Стипенди — 36 сом.
2. КИП-ех автоматикан слесараш.
Iомалуш яккха еза ха: 10 класс яьккхараша — 1 шу. Стипенди — 36 сом.
3. Технологически оборудованена ремонт ю слесарь.
Iомалуш яккха еза ха: 10 класс яьккхараша — 1 шу. Стипенди — 36 сом.
4. Химически производства аппаратчикаш.
Iомалуш яккха еза ха: 10 класс яьккхараша — 1 шу. Стипенди — 36 сом.
5. Компрессорни насосни установкай машинист.
Iомалуш яккха еза ха: 10 класс яьккхараша — 1 шу. Стипенди — 36 сом.
6. Токарь.
Iомалуш яккха еза ха: 10 класс яьккхараша — 1 шу. Стипенди — 36 сом.

Училище болх беш я художественни самодеятельноста кружокаш, спортивни секцеш, духовой эстрадни оркестраш. Транспорта тIа нах ца лун дIа-хьа баха бокъо лу дешархошта. Производствени практике болча хана стипендена кхы тIа бахьча балхах доагIачох 33 процент ахча Iотiакхет дешархошта.

Училище дешаш яьккха ха кхадаш йоаца балха стаж доагI. ТIехника дешаш бараша 25 процент стипенди тIатох. ТIехника дешаш училища яьккхараш техникумашкеи вузашкеи конкурс йоацаш деша дIаэц. Училище хьайийлла я № 9 йолча болх беча кагирхой сменни школа филиал. Бехк боацаш дIахо 9-гIа, 10-гIа, 11-гIа классашка деша йиш я. Общежити йолаш я.

Училище деша дIаоттарий дIахо белгалдаь документаш хила еза:
1. Заявлени.
2. Образованех дола документ.
3. Вахаш волчара справка.
4. Характеристика.
5. Диъ фотокарточка (размер 6х4).
6. Паспорт е ваь хиларах дола тешал.

ТХА АДРЕС:
г. Грозный - 43, Химкомбинат, ГПТУ-28.
№ № 1, 1-А, 23 йолча автобусашца «Полиэтиленовый цех» яхача остановкага кхачалца ваха веза.
Трамвайшца водаш хилча, № № 2, 8 йолча трамвайшца «Водолечебница» яхача остановкага кхачалца ваха веза.
Хаттараш ха укх телефонех: 94, кхы тIа 3-09, 5-43, 6-09.
ГПТУ дирекци.

ТЕЛЕВИДЕНИ

8 июль. I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. IуйранIара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Салют, Котало» яхача Ибриева стихех йола Чичкова кантата. 9.05 — Босбола телевидени. «Ермоловай цIерах долча Московски театра «Аз къона вахар совгIата лу» яха фильм-спектакль. 14.20 — Передачай программа. 14.35 — Босбола телевидени. Документальни фильмий программа. 15.20 — Шахматни школа. Лоазабоалурий класс. 16.00 — Босбола телевидени. «Московски халкъа кхаллалархой школа» яха концерт-очерк. 16.25 — «ЗIамагIа волча вийй школа» яха берашта дола художественни фильм. 18.00 — Идеологически балха практикашка. «Патриоташ кхебу оаха». КПСС Игурсги райкома пропагандий агитацеи отдела заведующа Перменов выступлени. 18.10 — Документальни фильм. 18.20 — «Комбайнераш Унгевар». 18.30 — Юртбоалама знаней экран. «Перегон» яха документальни фильм. 18.45 — Нохч-ГIалгIайчу гIолла. Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.05 — «Саги законаш». 19.35 — Босбола телевидени. СССР Лакхехьара Совета депутаташа къамаьлаш ду. 19.45 — Босбола телевидени. Кинокомеди экрана тIа я. «ВортI ниьнаа» яха художественни фильм. 21.00 «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Дикача иаькъ тIа хилда». Ихстелча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Пхьабаргаш уж даллхиар». 18.30 — СССР Донкхача театра скрипачий ансамбла концерт. 19.00 — Киножурнал. 19.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.30 — Документальни фильм. 19.40 — КПСС 25-ча съезда наькъалоаха. Социалистически яха инициаторий болча. Мичуринa цIерах йола совхоз (нохчий меттала). 20.00 — Шоана, бераш. 20.20 — Вай долча хьошалгIа бе Кирова цIерах долча драматически Астраханский областной театра артисташ. 20.55 — Телевизионни спектакль.

9 июль. I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 Босбола телевидени. IуйранIара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Мультфильм. 9.55 — СССР Доккхача театра скрипачий ансамбла концерт. 10.30 — Босбола телевидени. Кинокомеди экрана тIа я. «ВоохI ниьна» яха художественни фильм. 11.45 — Босбола телевидени. Фильм-концерт. 14.30 — Передачай программа. 14.35 — Документальни фильмий программа. 15.15 — «Джон Рид». Передачана юкъе дакъа лоацаш ба РСФСР халкъа артист Цейц, РСФСР заслуженни артисташ Марков, Иванов, артисташ Пшенная, Антосевич, иштта кхыбараш. 16.00 — «Iилма - тахан». 16.30 — Профессех дола дувцараш. 17.00 — Берашта дола фильм. «Къаьнарча шахти къайле» яхача телевизионни дукхача серий художественни фильма премьера (Венгри). 1-гIа, 2-гIа сереш. 18.00 — ВЛКСМ Урус-Мартановски райкома секретара Хасанова выступлени. 18.10 — Вай доттагIий экран. «Гарк доттагIалех хий да» яха телевизионни фильм. Телевизорашка хьожарий заявках. 19.05 — Нохч-ГIалгIайчу гIолла. Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.25 — Телевизионни плакат. 19.30 — Босбола телевидени. «Цу карраерарча» яха художественни фильм 1-гIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Вай ашар Советски Союз да». 22.30 — Босбола телевидени. Спортивни программа. I. Босбола телевидени. «Спорт-лото» тираж. 2. СССР халкъий спартакиада йолча. Ихстелча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Юртара горизонташ». 18.45 — «36 сахьат». Информационни выпуск. 19.00 — Фильм-концерт. 19.30 — Атеистически темах. Школа а вай а. «Города Назрана номер 3-гIа йолча юкъерча школа директора Берикишаева выступлени (гIалгIай меттала). 19.40 — Киножурнал. 19.50 — Сунженски района 19-гIа партсъезда цIерах йолча колхоза коммунисташ болча. 20.20 — Шоана, бераш. 20.30 — Нохч-ГIалгIай телевидении радиои инструментальни ансамбла концерт.

РАДИО

8 июль

6.30 — Юртара Iуйре (эрсий меттала). 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Нохч-гIалгIай эшараш (гIалгIай меттала). 9.00 — «Саг. Автомобиль. Новкъ» (нохчий меттала). 9.15 — «Тешам» яха Осмиева дувцар (гIалгIай меттала). 9.30 — «ХIанзарча ханара къона саг» яха радиобуклет (гIалгIай меттала). 16.00 — «Вай толамаш вIаштIехьдоахар а цунна культура а» берга из яха профессора Юшиа беседа (нохчий меттала). 16.15 — «ДIадоладьдика гIулакх шерра доаржаде». Транспортнигий балха декал йола передача (нохчий меттала). 16.30 — Ялат чуэцар бовхкарашта йола концерт (гIалгIай меттала). 18.00 — Керла хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознее хувцалуш мордаш а йолаш, йохач а йолаш, малхбоалехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 30—35, Грозне 33—35 градус йоахал йолаш хилеи тарлу. Кховны хувцалуш мордаш а йолаш, бе-беча оагIорахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсанна 17—22, дийнахьа 30—35 градус йоахал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина урама, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-38-11; бехктохама секретара — 3-34-38; партийни вахари культура отдела — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта бахама отдела — 3-42-28; кехатий отдела — 2-89-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-89-71; бухгалтерия — 2-54-30.

...ерии, шпаргаш данаша. Газет арахоьцу шинарий...

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/34. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34. Заказ № 4693.